
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σχολή Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Διεθνών Σχέσεων

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

"ΤΟΠΙΚΗ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ"

Διπλωματική Εργασία:

“Συγκριτική Μελέτη των Εφαρμογών Κοινωνικής Πολιτικής στην Ευρώπη και ανάλυση του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) και άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας”

Ματθαίος Β. Γκάρος
Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 2023

University of Peloponnese

Faculty of Social & Political Sciences

Department of Political Studies & International
Relations

Master of Arts (MA Postgraduate Program)

In partnership with:

the Department of Economics – Democritus University of
Thrace &

the Department of Business Administration – University of
Piraeus

"LOCAL & REGIONAL DEVELOPMENT & LOCAL
GOVERNMENT"

Dissertation:

"Comparative Study of Social Policy European
Programms and research over the Fund for European
Aid to the Most Deprived (FEAD) and other European
humanitarian aid programs"

Matthaios V. Gkaros
Thessaloniki, July 2023

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα, ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του συγγραφέα και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Αφιέρωση:

Στους γονείς μου Αικατερίνη και Βασίλειο και στην οικογένειά μου, τη σύζυγό μου Όλγα και το Νικολεττάκι και Μπιλίτσο μας για στήριξη, ανοχή και αντοχή.

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου, ο οποίος μου έδωσε την έμπνευση για αυτή τη Διπλωματική, όπως επίσης και τους υπόλοιπους Διδάσκοντες, για το ιδιαίτερα απαιτητικό αλλά και πολύ ξεχωριστό ΠΜΣ, που είναι απαραίτητο για διεύρυνση γνώσεων και ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα.

Ευχαριστώ την Αντιπεριφερειάρχη Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, κα Μελίνα Δερμεντζοπούλου, για την προσφορά του υλικού που μου παρείχε αφειδώς, προκειμένου να ολοκληρώσω τη συγγραφή της Θέσης μου.

Επιβλέπων Καθηγητής: Dr. Θεμιστοκλής Λαζαρίδης

Καθηγητής Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων / Διευθυντής Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Διοίκηση Επιχειρήσεων Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περιεχόμενα

Περίληψη

Abstract

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο:

1.1. Εισαγωγή

1.2. Ορισμοί

1.3. Κοινωνική Πολιτική: Το πρόβλημα

1.4. Ποιος ο ρόλος των ΟΤΑ κατά την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

1.5. Αναδρομή σε Ευρωπαϊκά προγράμματα

1.6. Λόγοι μη απορρόφησης συνόλου των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο:

2.1. Εισαγωγή στη Συγκριτική Μελέτη των Εφαρμογών Κοινωνικής Πολιτικής στην Ευρώπη

2.2. Επεξήγηση της έννοιας της Ανθρωπιστικής Βοήθειας

2.3. Σύγκριση μεταξύ του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA - FEAD) και άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο:

3.1. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (FEAD): Νομοθετικό Πλαίσιο και Χαρακτηριστικά του

3.2. Το TEBA κατά τη διάρκεια πανδημίας COVID-19

3.3. Εκτίμηση Ταμείου & το επόμενο βήμα μετά την εφαρμογή του TEBA

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο:

4.1. Παρουσίαση υλοποίησης TEBA ανά κράτος μέλος ΕΕ - Συγκριτική μελέτη

4.2. Ποια τα προβλήματα κατά την υλοποίηση του προγράμματος

4.3. Εξαγωγή βέλτιστων πρακτικών υλοποίησης TEBA

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο:

5.1. Αντί Επιλόγου Συμπεράσματα - Προτάσεις

5.1.α. Συμπεράσματα

5.1.β. Προτάσεις

5.2. Αλλαγή πολιτικής και το φαινόμενο του "παραθύρου ευκαιρίας" κατά την λήψη αποφάσεων. Πώς μπορούν επιτυχημένα να απορροφηθούν τα Ευρωπαϊκά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι :

Παρουσίαση του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το FEAD» και της Υλοποίησής του στην Ελλάδα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ΕΕ, μετά από σειρά προηγούμενων οικουμενικών προσπαθειών, συστάθηκε το έτος 1950, με κύριο στόχο την κοινή οικονομία, μεταξύ των χωρών που θα αποτελούσαν μέλη της. Κοινή οικονομία με πολλές παραμέτρους, ενιαία αγορά υπηρεσιών και αγαθών, ελεύθερη οικονομική κυκλοφορία ανάμεσα σε Κράτη Μέλη, ενιαίο νόμισμα, και γενικά τη δημιουργία μίας ισχυρής οικονομικής περιοχής με συνοχή και κοινές πολιτικές. Κάτι σαν Ομοσπονδιακό Κράτος.

Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκαν όλες οι Συνθήκες της ΕΕ, τόσο η ιδρυτική της, του Παρισιού, όσο και οι αναθεωρητικές της Συνθήκες. Όλες οι χώρες μέλη πρέπει να εναρμονίζονται με Κανονισμούς, Οδηγίες και άλλες νομοθετικού περιεχομένου Πράξεις της ΕΕ, προκειμένου να υπάρχει οικονομικός και νομισματικός συντονισμός. Το πιο σημαντικό όργανο της ΕΕ αποτελεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ΕΣ, το οποίο με συγκεκριμένες διαδικασίες, καθορίζει τις πολιτικές κατευθύνσεις και θέτει συγκεκριμένες προτεραιότητες της ΕΕ.¹ Στο ΕΣ οι αρχηγοί των κρατών μελών με συναίνεση λαμβάνουν και τις αποφάσεις, για τις στρατηγικές της ΕΕ. Προς εκτέλεση αυτών των αποφάσεων, τάσσεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ένα σπουδαίο έργο της ΕΕ λοιπόν, των τελευταίων δεκαετιών, ήδη από το 1992, υλοποιείται μέσα από τη “Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας” της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΕCHO. Έργο της, η οικονομική ενίσχυση κάθε χρόνο μέσω της ανθρωπιστικής βοήθειας, βάσει των αρχών μη διακρίσεων και αμεροληψίας.

Σε όλη αυτή τη δράση της ΕΕ, με τη δομημένη διάρθρωσή της, συναντούμε και την Επιτροπή των Περιφερειών, ΕτΠ, αποτελούμενη από εκπροσώπους της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης. Αρμοδιότητά της αποτελεί η συμμετοχή των περιφερειών και δήμων των κρατών μελών σε διάφορους τομείς πολιτικής, όπως στην οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Σε όλο αυτό το θεωρητικό πλαίσιο, η παρούσα μελέτη σκοπό έχει να κάνει γνωστά τα Ευρωπαϊκά προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, που ήδη έχουν λάβει χώρα και έχουν εφαρμοστεί στις περιφέρειες και δήμους των κρατών μελών της ΕΕ, να εξετάσει

¹ Εκδόσεις ΕΕ, 2014, “Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ”, διαθέσιμο http://publications.europa.eu/resource/cellar/9a6a89dc-4ed7-4bb9-a9f7-53d7f1fb1dae.0018.02/DOC_1 (τελευταία πρόσβαση 16/07/2023)

τον τρόπο με τον οποίο υλοποιήθηκαν, το βαθμό υλοποίησής τους, και από τα δεδομένα που θα προκύψουν να γίνουν οι απαραίτητες συγκρίσεις ανάμεσα στα κράτη μέλη. Τι έχει εφαρμοστεί σωστά; Τι δεν πέτυχε και γιατί; Ποιες είναι οι καλές πρακτικές για υιοθέτηση και οι κακές πρακτικές προς αποφυγή κατά την υλοποίηση των επόμενων προγραμμάτων και ποια είναι αυτά που έπονται. Επίσης σκοπός είναι, μετά τα αποτελέσματα που θα συναχθούν, να προκύψουν και οι απαραίτητες προτάσεις για μελλοντική χρήση, η δημιουργία μίας άτυπης “Λευκής Βίβλου” για την υιοθέτηση και υλοποίηση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και σχετικών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων.

Το κεντρικό ερώτημα της μελέτης θα αφορά στο πως απορροφώνται τα ευρωπαϊκά κονδύλια, ποια η διαχείρισή τους και η ανεύρεση πιθανών κενών και προβλημάτων, αναλόγως της δυνατότητας ή μη απορρόφησής τους. Θα τεθούν ερωτήματα όπως: ποιο είναι το επιθυμητό ποσοστό απορρόφησης, ώστε να θεωρείται επιτυχημένη πολιτική, ποιες οι πιθανές λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων και των κενών που θα προκύψουν.

Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί θα αφορά σε εμπειρική ανάλυση των εφαρμογών και των στρατηγικών απορρόφησης πόρων και προγραμμάτων, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα αναπτυχθούν υποθέσεις μελέτης ιστορικά και θα αξιολογηθούν για αν έχουν αγγίξει το ανώτατο των προσδοκιών.

Το περιεχόμενο της διπλωματικής εργασίας θα συνίσταται σε εισαγωγή, σε ανάλυση των ουσιωδών όρων, σε ανάλυση θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου, σε μια σύντομη ιστορική αναδρομή τι έχει γίνει μέχρι τώρα, σε καταγραφή προγραμμάτων που έχουν ολοκληρωθεί, σε πρόταση ενδεχόμενων λύσεων και αξιολόγηση των υποθέσεων που έχουν αναλυθεί και τέλος σε βιβλιογραφία.

Λέξεις Κλειδιά:

Κοινωνική Πολιτική, Ευρωπαϊκά Προγράμματα, ΟΤΑ (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης), Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους ΤΕΒΑ, Περιφερειακή Ανάπτυξη, Ανθρωπιστική Βοήθεια

ABSTRACT

The European Union (EU) was established in 1950. The main objective of EU was to create a common economy among its member states. This common economy encompasses various parameters, such as creating single market for goods and services, free trade movement between member states, the establishment of a common currency, and the overall establishment of a strong EU economic area through common policies. The idea resembles a Federal State.

All the EU Treaties, including the founding Treaty of Paris and all the revision Treaties, aimed this direction. All EU member states are required to be in compliance to these EU Regulations, Directives, and other Legislative Acts, in order to ensure economic and monetary coordination. The most important Institution of the EU is the European Council (EC), which is responsible for determining the EU's priorities and policies through defined procedures. In the EC, the heads of state or government of member countries reach decisions by consensus, in compliance towards the EU's strategies. The European Commission is responsible for executing these decisions.

A significant project of the EU, starting from 1992, is implemented through the "Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations" of the European Commission, known as ECHO. Its project refers to providing financial assistance every year, through humanitarian aid, based on the EU fundamental principles of non-discrimination and impartiality.

Within the framework of this EU structured action, we meet Committee of the Regions (CoR), composed from regional and local authority's representatives. Its responsibility deals with the participation of member states municipalities in various policy areas, such as economic and social policies.

Within this theoretical framework, the purpose of this Study is to raise awareness of European economic and social policies' programs, that have already taken place and been implemented in local EU member states municipalities. The study aims to examine how these programs were implemented, the degree of their implementation, and, based on the resulting data, to

compare policies and procedures and certainly the results from that research. The correct degree of implementation, the best practices and the pitfalls to avoid in implementing future programs. Additionally, the goal is to formulate necessary recommendations for future use, creating an informal "White Paper" for the adoption and implementation of economical and social policies for relevant European programs.

The basic question of the Dissertation deals with, how European funds are managed, and the identification of potential gaps related to their absorption capacity. Questions to be addressed include: What is the desired absorption rate for a policy to be considered as successful? Which programs are implemented at the European level, and what are their outcomes? What are the possible solutions towards problems and gaps may arise?

The methodology refers to the analysis of the strategies for EU program absorption. Case studies will be developed and evaluated to assess whether they have met the highest expectations.

The content of the Thesis will include an introduction, an analysis of essential terms, an examination of the legal framework, a brief historical overview of previous developments, an inventory of existing programs, proposed potential solutions to the problems may be occurred and finally, a bibliography.

Keywords:

Social Policy, European Programs, Local Government Organizations (OTAs), Fund for European Aid to the Most Deprived FEAD, Development of Region, Humanitarian Assistance.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1. Εισαγωγή

Είναι γεγονός, ότι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο εγχώρια όσο και Πανευρωπαϊκά, συμβάλουν, ή τουλάχιστον οφείλουν να συμβάλουν, τα μέγιστα και αναλαμβάνουν καιρίο και αποφασιστικό ρόλο, σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη της Περιφέρειας και του εκάστοτε Δήμου. Αυτή η ανάπτυξη όμως, κυρίως σε τοπικό επίπεδο, δεν συμβαίνει αυτονόητα ή αυτόματα. Επιτυγχάνεται με τον κατάλληλο και ορισμένο Προγραμματισμό και τη διαρθρωμένη Στρατηγική.

Η Στρατηγική και ο Προγραμματισμός αυτός, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ, λαμβάνει χώρα όχι αυτόνομα αλλά αλληλεπιδρά σύμφωνα με τους σκοπούς και τις προτεραιότητες της ΕΕ, όπως αυτοί συμπεριλαμβάνονται στα διάφορα Ευρωπαϊκά Νομοθετήματα. Οι στόχοι και οι αξίες αυτές, υλοποιούνται μέσω των εκάστοτε Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, όπως ΕΣΠΑ, επιχειρησιακά, αναπτυξιακά κα., και είναι απολύτως συγκεκριμένοι², χρονοθετημένοι και με προτεραιότητες ανάλογα με το βαθμό ανάπτυξης κάθε κράτους-μέλους.

Μία από τις αξίες που έχει αναλάβει να υποστηρίξει η ΕΕ, είναι και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς επίσης και η κοινωνική στήριξη των ευπαθών, ευάλωτων και άπορων ομάδων ευρωπαϊκού πληθυσμού. Με στόχο την κοινωνική ένταξη ή επανένταξη αυτών των ομάδων, έχει δημιουργηθεί το “Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους”, ΤΕΒΑ (Fund for European Aid to the Most Deprived FEAD), τη συγκριτική μελέτη του οποίου, ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές χώρες-μέλη, έχει σκοπό να αναδείξει η παρούσα Θέση.

1.2. ΟΡΙΣΜΟΙ

² Οι στόχοι της ΕΕ ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης της Λισαβόνας και στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ..
https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_el (τελευταία πρόσβαση 02/08/2023)

Προκειμένου να υπάρξει κοινός τόπος και ορολογία, χρήσιμο είναι να υπάρχει μία επεξήγηση των όρων που θα χρησιμοποιηθούν σε αυτή την μελέτη. Οι όροι αυτοί που θα απασχολήσουν, είναι:

Κοινωνική Πολιτική: Στο Άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ΣΕΕ, καθώς και στα άρθρα 9-10, 19, 45-48 και 145-161 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΣΛΕΕ, συναντούμε τη θεμελιώδη ευρωπαϊκή έννοια και αξία, αυτή της Κοινωνικής Πολιτικής³. Αν και η κατεξοχήν Κοινωνική Πολιτική είναι αρμοδιότητα των εκάστοτε κρατών-μελών και κυβερνήσεών τους, εντούτοις η ΕΕ θέτει το γενικό πλαίσιο: μέσω της Νομοθεσίας⁴ και των Θεμελιωδών Αρχών⁵. Αποτελεί το σύνολο των κανόνων και νομοθετικών επιταγών, για την εξασφάλιση σε ευρωπαίους πολίτες συγκεκριμένων δικαιωμάτων, όπως της ελεύθερης απασχόλησης και κυκλοφορίας εργαζομένων, της επαγγελματικής κατάρτισης και ασφάλισης, των ίσων δικαιωμάτων ανδρών-γυναικών, της αξιοπρεπούς διαβίωσης απορων και ευαλτών, της προστασίας παιδικής εργασίας⁶ και

ΟΤΑ (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης): αποτελούν τα κατά τόπους Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ΝΠΔΔ, εγχώρια και ευρωπαϊκά, με σκοπό τη διοίκηση, διαχείριση, σχεδιασμό κα των τοπικών θεμάτων, και πιο ειδικά αποτελούν τα όργανα που εκλέγονται σε κατά τόπους Εθνικές και Περιφερειακές Εκλογές.

³ “Το άρθρο 3 της ΣΕΕ ορίζει ότι η Ένωση έχει καθήκον να επιδιώκει την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο. Η προώθηση της απασχόλησης, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, η κατάλληλη κοινωνική προστασία, ο διάλογος μεταξύ της διοίκησης και των λοιπών μελών του προσωπικού, η ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης και η καταπολέμηση του αποκλεισμού είναι οι κοινοί στόχοι της ΕΕ και των κρατών μελών της στον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της απασχόλησης, όπως περιγράφονται στο άρθρο 151 της ΣΛΕΕ.”

⁴ Συνθήκες όπως η Συνθήκη του Μάαστριχτ, Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί Οδηγίες κλπ.

⁵ “COM(93) 551 final, Πράσινη Βίβλος «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική – Επιλογές για την Ένωση», Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, 17.11.1993” & “COM(94)333, final, Λευκή Βίβλος «Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική – Η πορεία προς το μέλλον για την Ένωση», Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες, 27.07.1994”

⁶ Πουργούρης Νίκος, 2003, “ΚΟΙΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ -ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ”, διαθέσιμο στο http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/12353/SDO_DMYP_00313_Medium.pdf?sequence=1 (Τελευταία πρόσβαση 31/07/2023)

Περιφερειακή Ανάπτυξη: αποτελεί την προώθηση, στήριξη και ανάπτυξη οικονομικά και κοινωνικά, περιοχών που αντιμετωπίζουν θέματα και δυσχέρειες, με σκοπό την επίτευξη μιας συνοχής και συνέχειας μεταξύ των μελών της ΕΕ⁷. Για να επιτευχθεί η ανάπτυξη αυτή, έχουν χρησιμοποιηθεί κατά περιόδους, ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως ενδεικτικά το Leader Plus, Interreg, Equal, Urban.

Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς Απόρους ΤΕΒΑ: αποτελεί το Ταμείο που έχει δημιουργηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με σκοπό τη διανομή βασικών πόρων και τροφίμων σε απόρους και ευπαθείς ομάδες πληθυσμού. Σκοπός είναι η εξάλειψη της φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού⁸.

Ανθρωπιστική Βοήθεια: Η ανθρωπιστική βοήθεια, συνίσταται σε ένα από τα κύρια μέσα ανταπόκρισης σε έκτακτες ανθρωπιστικές κρίσεις, προσφέροντας βοήθεια και ανακούφιση σε πληγέντα πληθυσμιακά στρώματα ανά περιοχές.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα: αποτελούν όλα τα χρηματοδοτικά από την ΕΕ προγράμματα⁹, με σκοπό την υλοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών, αναπτυξιακών και πάσης άλλης φύσης σκοπών που έχει θέση ως προτεραιότητα η Ένωση. Θα ακολουθήσει αναφορά σε ενδεικτικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

1.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Το πρόβλημα

⁷ Ανδρεοπούλου Ζ, 2014, “Περιφερειακή Ανάπτυξη), διαθέσιμο στο https://www.for.auth.gr/uploads/pages/B11_y_A_A_A_E_I_2014_y_y_A_E_A.pdf, (τελευταία πρόσβαση 01/08/2023)

⁸ Στην Ελλάδα έχει ανατεθεί στον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ), το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, βάσει του άρθρου 32 του Κανονισμού ΕΕ 223/2014 για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους και της παρ. 3 του άρθρου 45 του Ν.4314/2014 (ΦΕΚ 265 Α') όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 του Ν.4921/2022 (ΦΕΚ 75 Α'). <https://teba.opeka.gr/programma/>

⁹ Ενδεικτικά Ευρωπαϊκά Προγράμματα, INTERREG IVC, Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Εγκάρσιο Πρόγραμμα, Entrepreneurship and Innovation, ICT Policy Support Programme, Intelligent Energy Europe, e-Content Plus, Culture, FP7 – EU Framework Work Programme for Research, Technological Development and Demonstration Activities (COOPERATION, IDEAS, PEOPLE, CAPACITIES), ERASMUS MUNDUS, EUROMED Audiovisual II, EUROPE FOR CITIZENS, LIFE+, MARCO POLO II, διαθέσιμες πληροφορίες https://www.des.unipi.gr/wp-content/uploads/2015/06/Diacehirusi_Eurwpaikwn_Programmatwn-ΓΑΛΑΝΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-20151.pdf (τελευταία πρόσβαση 02/08/2023)

Από τους ορισμούς που αναφέρθηκαν ανωτέρω, χρήσιμο είναι να αναλυθεί η έννοια της κοινωνικής πολιτικής, όπως αυτή συναντάται και υλοποιείται από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έννοια αυτή λοιπόν, που είναι εξαιρετικά σημαντική και αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα στο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, έλκει τη σημαντότητά της από τη δέσμευση της κοινωνικής ασφάλειας και προστασίας, όπως αυτή κατοχυρώθηκε στην Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου 1948¹⁰.

Συγκεκριμένα για την κοινωνική ασφάλεια, αυτή επιμερίζεται σε τρεις πυλώνες:

- την κοινωνική ασφάλιση, δηλαδή την ασφάλιση από φορείς κατόπιν καταβολής εισφορών,
- την κοινωνική πρόνοια, δηλαδή την παροχή σε είδος από φορείς πρόνοιας και
- την προστασία υγείας.

Οι πυλώνες αυτοί, δημιουργήθηκαν, ύστερα από τον εντοπισμό και την ιεράρχηση των κινδύνων διαβίωσης για τους πολίτες¹¹, όπως είναι ο κίνδυνος για την υγεία των πολιτών, την ασφάλιση, τη στέγαση, την παιδική μέριμνα ή την μέριμνα άλλων ατόμων ευπαθών κα. Άλλωστε, ως σκοπός της κοινωνικής πολιτικής, εξ ορισμού είναι η εξισορρόπηση των συνθηκών διαβίωσης, ανάμεσα στους πληθυσμούς και οι ίσες ευκαιρίες στην παροχή αξιοπρεπών όρων για τη διαβίωση των πολιτών.

Στην Ευρώπη, οι όροι και προϋποθέσεις που αναφέρονται στην κοινωνική πολιτική ποικίλουν, καθώς έχει καταγραφεί, ότι η βόρεια Ευρώπη θέτει ως προτεραιότητα την κοινωνική αλληλεγγύη και ευθύνη σε σύγκριση με τις χώρες της νότιας Ευρώπης. Το κοινωνικό κράτος δικαίου λοιπόν, δε λειτουργεί ομοιόμορφα σε όλη την ενωμένη Ευρώπη. Σε αυτή τη διαφοροποίηση, έχει συμβάλει ο παγκόσμιος ανταγωνισμός, αλλά και η παρατεταμένη κρίση, που την τελευταία δεκαετία έχει λάβει διάφορες μορφές, ξεκινώντας

¹⁰ “Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948 (άρθρο 22), Ευρωπαϊκός Κώδικας Κοινωνικής Ασφάλειας του Συμβουλίου της Ευρώπης και Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 102 (1952) «περί ελαχίστων ορίων κοινωνικής ασφάλειας» της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Τέλος, άρθρο 12 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

¹¹ risk assessment, εκτίμηση κινδύνου

από την οικονομική μορφή, την υγειονομική με την έλευση της πανδημίας κορωνοϊού και τελευταία την κλιματική κρίση και αλλαγή και τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Το σύνολο της Ευρώπης δεν ήταν έτοιμο για να αντιμετωπίσει όλους τους νέους κινδύνους, αλλά και καταστάσεις, που προέκυψαν. Οι συνέπειες στην κοινωνία και οικονομία φάνηκαν πολύ γρήγορα, καθώς δεν είναι λίγες πλέον οι χώρες στην ΕΕ που αντιμετωπίζουν, από την απαρχή των δυσχερειών που προέκυψαν μέχρι και στις μέρες μας, πρόβλημα ανεργίας, πληθωρισμό, κοινωνικό αποκλεισμό κα.. Δεν είναι λίγες οι χώρες μέλη της ΕΕ που ήρθαν σε επαφή με έναν μονόδρομο, που είχε ως κατάληξη και απόρροια ένα ντόμινο εξελίξεων και έτσι η πλειονότητα των χωρών έχει φθάσει να αντιμετωπίζει, πλέον, μία γενικευμένη κρίση του κοινωνικού κράτους πρόνοιας¹², την αποδόμηση της κοινωνίας και τον εγκλωβισμό τόσο μεμονωμένων ατόμων όσο και ευρύτερων κοινωνικών ομάδων.

Το πρόβλημα είναι μείζον και δεν μπορεί πλέον να αντιμετωπιστεί με τις κλασικές μεθόδους αποκατάστασης και αντιμετώπισης κρίσης. Απαιτείται νέα στρατηγική και νέα προγράμματα. Απαιτείται μια εν γένει αναδιαμόρφωση και αυτορύθμιση των πυλώνων της κοινωνικής πολιτικής. Και όμως, όσο η ανάγκη για νέες μεθόδους αντιμετώπισης της κρίσης του κοινωνικού κράτους είναι πασιφανής, άλλο τόσο η πολιτική των κρατών μελών της ΕΕ, κατά έναν μεγάλο βαθμό, στρέφονται προς λύσεις, που δημιουργούν έναν φαύλο κύκλο: ενίσχυση επιδοματικής πολιτικής, ενίσχυση ολιστικής προσέγγισης, αντί για εξατομικευμένες επιλογές προσαρμοσμένες στην κατηγορία των πληττομένων κα.

Κατά τόπους, σε μεμονωμένα κράτη μέλη της ΕΕ, υφίστανται σε μεγάλο βαθμό ελλείψεις σε οργανωτικό και θεσμικό επίπεδο. Κάποιες χώρες αδυνατούν ή δε θεωρούν ως προτεραιότητα να προβούν και να προκρίνουν επενδύσεις σε υποδομές για κοινωνικές παροχές, έναντι άλλων χωρών που έχουν λάβει πιο δραστικά μέτρα παροχών. Παρατηρούμε, λοιπόν μία ανομοιογένεια σε ό,τι αφορά την κατά τόπους υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής, με σκοπό την αποφυγή κοινωνικού αποκλεισμού και άλλων παθογενειών που βλάπτουν τον πληθυσμό εν όλω ή ατομικά. Δεν υφίσταται, τελικά, ενιαίος στρατηγικός σχεδιασμός, παρά τις κοινές ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Παρατηρείται όμως, ότι υπάρχει κοινή επιλογή, αναφορικά με τους τομείς προστασίας μέσω κοινωνικής πολιτικής, έστω και αν αυτή δεν είναι πλήρης ούτε δομημένη. Τομείς, όπως η στήριξη της οικογένειας, των παιδιών, των ΑΜΕΑ, των

¹² Π. Ροζανβαλόν, 2001, Το νέο κοινωνικό ζήτημα, σ. 39 επ., εκδόσεις Μεταίχμιο

ηλικιωμένων, την οικονομική και κοινωνική επανένταξη ατόμων, προκύπτει να είναι κοινός τόπος σε όλες τις χώρες.

1.3.α. Παρουσίαση του πλαισίου ζητημάτων της σύγχρονης περιόδου

Συνοπτικά, τα τελευταία χρόνια μάλλον βιώσαμε πλουραλισμό κοινωνικών προβλημάτων: οικονομική κρίση παρατεταμένη, υγειονομική κρίση, τελευταία κλιματική κρίση, πόλεμος στην Ουκρανίας, φυσικές καταστροφές εκτεταμένες. Πέρα από αυτά τα γνωστά και παρατεταμένα, διαδοχικά συμβάντα, το “κερασάκι στην τούρτα” υπήρξε ο πόλεμος Ουκρανίας - Ρωσίας το Φλεβάρη του 2022. Ο πόλεμος αυτός επηρέασε ακόμη περισσότερο τη δυσκαμψία να μειωθούν τα κοινωνικά προβλήματα τα οποία αμβλύθηκαν με το πρώτο και κύριο, την αύξηση του πληθωρισμού¹³ σε βασικά προϊόντα, τα οποία δεν μπορούσαν καν να παραχθούν εγχώρια. Η φτώχεια μεγάλωσε, καθώς η αγοραστική δύναμη, των πενιχρών εσόδων μεγάλου ποσοστού των πολιτών, μειώθηκε¹⁴.

Προβληματισμό, επιπλέον, προσάπτει και η διαρκώς πιο εμφαντική κλιματική αλλαγή, που αποτελεί ένα ακόμη παγκόσμιο φαινόμενο: Οι κίνδυνοι από την κλιματική αλλαγή, επηρεάζουν την κοινωνική συνοχή, και επιβαρύνουν τις ευάλωτες ομάδες, οι οποίες

¹³ Rabbi, Mohammad Fazle, Tarek Ben Hassen, Hamid El Bilali, Raheem, Dele, Raposo, António, 2023, “Food security Challenges in Europe in the Context of the Prolonged Russian- Ukrainian Conflict”, <https://www.proquest.com/docview/2791744371/F496B9F943444B17PQ/2> Σελίδα 101 από 103 Food Security Challenges in Europe in the Context - ProQuest 21/8/23,

αντιμετωπίζουν πλέον την εξαθλίωση. Υφίσταται ανάγκη για προστασία των ομάδων αυτών και αντιμετώπιση της όποιας ανισότητας¹⁵.

Σε αυτό το άκρως δυσμενές κοινωνικοπολιτικοοικονομικό πλαίσιο, η ύπαρξη κοινωνικής προστασίας¹⁶ αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη αναγκαιότητα και η επίτευξή της θεωρείται προτεραιότητα, προκειμένου να επέλθει η ποθητή, παγκόσμια και εθνικά, ανάπτυξη. Παρά όμως αυτή την αναγκαιότητα, λχ της μείωσης της φτώχειας, της αξιοπρεπούς εργασίας κα, προπέτασμα συναντά η όποια επένδυση στην κοινωνική προστασία, η οποία παραμένει ως ανεπαρκώς τεκμηριωμένη. Άρα, απαιτείται σήμερα, ένα ισχυρό οικονομικό επιχείρημα για την επένδυση πόρων σε τέτοιου είδους προγράμματα ανθρωπιστικά.

Τα ερωτήματα που γενώνται λοιπόν, και χρήζουν απάντησης και τεκμηρίωσης, είναι:

- γιατί τα κράτη που επικεντρώνονται στην πρόνοια, μέχρι σήμερα δεν έχουν καταφέρει να μειώσουν τη φτώχεια και τον αποκλεισμό με επιτυχία;
- Γιατί υπάρχει διαφοροποίηση ανάμεσα σε διάφορες χώρες της ίδιας περιοχής, όπως πχ ΕΕ, σε ό,τι αφορά την επιτυχία της κοινωνικής πολιτικής;
- Και τέλος, χρειάζεται να προκριθούν πολιτικές και διαδικασίες που να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τις νέες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, οικονομική κρίση κα¹⁷;

Το μεγάλο όμως ζήτημα και πρόκληση αποτελεί, αν ένα οιοδήποτε project θα έχει αποτελεσματικότητα και θα καλύψει επαρκώς το πρόβλημα για το οποίο εφευρέθηκε. Η απάντηση μάλλον είναι δύσκολη και μέχρι στιγμής μάλλον αρνητική. Γιατί ενώ προγράμματα τω όντι βοηθούν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και στην επανένταξη των πολιτών, εντούτοις πολλές φορές αλλοιώνεται ο σκοπός τους, λόγω εκτεταμένη

¹⁵ Kenneth Nelson, Rense Nieuwenhuis, and Mara Yerkes, 2022, “Social Policy in Changing European Societies Research Agendas for the 21st Century”, EE Publishing

¹⁶ Βέβαια, η κοινωνική πολιτική δεν είναι φαινόμενο των ημερών αλλά συναντάται και από τη δεκαετία του 1960, “περίοδο κυριαρχίας του Κεϋνσιανού κράτους πρόνοιας. Η δημοσίευση του έργου Οι Τρεις Κόσμοι του Καπιταλισμού της Ευημερίας από τον Esping-Andersen το 1990, σε μία εποχή παντοδυναμίας του Σουμπετεριανού κράτους πρόνοιας, συμπίπτει με το ξεκίνημα μίας νέας περιόδου για τη συγκριτική κοινωνική πολιτική, η οποία θα καταλήξει στην αναγνώρισή της ως ξεχωριστού πεδίου κοινωνικής πολιτικής.” Varvara Lalioti, 2017, “Comparative Social Policy: A Historical Overview of the Field”, Social Cohesion and Development

¹⁷ Kenneth Nelson, Rense Nieuwenhuis, Mara A. Yerkes, 2022, “Social Policy in Changing European Societies Research Agendas for the 21st Century” EE Publishing

γραφειοκρατίας, λόγω περιορισμένου προϋπολογισμού ή ανεπαρκούς πολιτικής σχεδιασμού και συντονισμού, λόγω συνεχώς εμφάνισης νέων κρίσεων και προκλήσεων, πανδημία, πόλεμος κα.

Προκειμένου λοιπόν, να αντιμετωπιστούν αυτές οι προκλήσεις, απαιτείται συστηματική και πλήρης επιθεώρηση και αξιολόγηση των προτάσεων και προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα που προκύπτουν.

1.4. Ποιος ο ρόλος των ΟΤΑ κατά την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

Σε ό,τι αφορά τους ρόλους και αρμοδιότητες αλλά και την επιλογή από τους ΟΤΑ, της κατάλληλης ανά περίπτωση υλοποίησης της Κοινωνικής Πολιτικής, έχουν ήδη οι μελέτες καταλήξει σε κατηγοριοποίηση και προτυποποίηση περιπτώσεων¹⁸, με κριτήριο τη συγκέντρωση ή μη, σε αυτούς, των αρμοδιοτήτων και των κέντρων αποφάσεων. Έτσι συναντούμε,

- την κατηγορία των πλήρως Αποκεντρωμένων χωρών, όπως ενδεικτικά οι Σκανδιναβικές χώρες,
- αντίθετα των πλήρως Συγκεντρωτικών χωρών, μέσα στις οποίες χώρες βρίσκουμε και την Ελλάδα, αλλά και Ιρλανδία, Πορτογαλία κα.
- Συναντούμε επίσης ένα υβριδικό μοντέλο Συγκεντρωτικού κράτους αλλά με τάσεις Αποκέντρωσης, όπως αυτό που επιλέγει ως πολιτική η Μ. Βρετανία.
- Τέλος, υφίσταται και η περίπτωση των οιονεί ομοσπονδιακών κρατών, όπως η Γερμανία.

Εκτός από την κατηγοριοποίηση αυτή, υπάρχουν και οι κατηγορίες συστημάτων προνομιακών παροχών αναλόγως με το μέγεθος αποκεντρωτικής παροχής, αλλά και το ίδιο το μέγεθος της κοινωνικής παροχής, με σκοπό πάντα την αντιμετώπιση της φτώχειας, του αποκλεισμού και άλλων παθογενειών. Για παράδειγμα,

¹⁸ “Τα επιλεγμένα εθνικά συστήματα πρόνοιας και το Ελληνικό ανά τύπο Κρατικοδιοικητικής οργάνωσης και υπόδειγμα Κοινωνικού Κράτους ΠΗΓΕΣ: COE, 2000; Esping-Andersen, 2006; Gough et al, 2000”

- υφίστανται κράτη με γενναιοδωρή κοινωνική πολιτική, ειδικά σε ό,τι αφορά την οικογένεια, όπως είναι η Ιρλανδία.
- Υπάρχουν κράτη που μεταχειρίζονται με διαφορετικό βαθμό τις κοινωνικές ομάδες, όπως το Βέλγιο, που εφαρμόζει άλλη πολιτική σε μονογονεϊκές οικογένειες, διαφορετική πολιτική σε ηλικιωμένους, σε ΑΜΕΑ κα.
- Υπάρχουν και χώρες, όπως η Ελλάδα, που εμφανίζει χαμηλή και υπολειμματική γενναιοδωρία σε παροχές και πόρους.

Σε ό,τι αφορά τη φτώχεια, μία δυναμική έννοια, που ανάλογα με την εποχή μεταβάλλεται και η έννοιά της (εφόσον έχει γίνει αναφορά όχι μόνο στο βιοτικό επίπεδο, αλλά και στο εργασιακό, υγειονομικό, μορφωτικό κα), έχει να κάνει με την έλλειψη βασικών πόρων, προκειμένου να καλυφθούν οι κατά καιρούς βασικές ανάγκες. Η φτώχεια ανάλογα με τα όρια που τίθενται ανά εποχές, οδηγεί στην κοινωνική ανισότητα και άρα στον κοινωνικό αποκλεισμό. Η γνώση των εκφάσεων του κοινωνικού προβλήματος, όπως αυτού της φτώχειας, οφείλει να είναι ο τομέας εξειδίκευσης των φορέων των ΟΤΑ, που ασχολούνται με την αντιμετώπισή του.

Με δεδομένο την ύπαρξη, ενεργοποίηση, επέκταση του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και υπάρξη ικανών πόρων, όπως επίσης με δεδομένο και το σχεδιασμό ενός προγράμματος αντιμετώπισης κρίσεων, θα μπορούσαμε να ομιλούμε για ολοκληρωμένα προγράμματα και επιτυχημένες δράσεις, με στόχο την επίτευξη κοινωνικής πολιτικής με το στόχο που έχει τεθεί κάθε φορά.

1.5. Αναδρομή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Αν και ο κύριος στόχος του παρόντος συγγράμματος, αποτελεί η διερεύνηση και σύγκριση των πολιτικών και των πρακτικών, που ακολουθούν διάφορα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ό,τι αφορά συγκεκριμένα, την υλοποίηση του Προγράμματος για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας σε Ευρωπαίους πολίτες, εντούτοις αξίζει να γίνει επιγραμματικά¹⁹, μία αναφορά, ιστορικά, σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα που υλοποιήθηκαν διαχρονικά από τις χώρες μέλη της ΕΕ. Η σύντομη αναφορά περιλαμβάνει τα πιο σημαντικά Ευρωπαϊκά

¹⁹ Δείτε σχετικό ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : Παρουσίαση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

προγράμματα, που έχουν υλοποιηθεί, και η καταγραφή και τα στοιχεία αφορούν σε περίοδο, μέχρι το Σεπτέμβριο του 2021.

Κοινός παρανομαστής όλων των προγραμμάτων που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ, είναι η προσφορά ευκαιριών απασχόλησης καθώς και η ισότητα που έχουν οι ευρωπαίοι πολίτες προς αυτές τις ευκαιρίες²⁰.

- **Πρόγραμμα EURES²¹**: αφορά στην κινητικότητα των εργαζομένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και του ευρύτερου Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, EOX. Στόχος, ήταν η παροχή πληροφοριών προκειμένου να διευκολυνθεί η αναζήτηση εργασίας και οι διαδικασίες πρόσληψης σε διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες.
- **Πρόγραμμα Interreg²²**: με σκοπό την προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών περιοχών της Ευρώπης και την οικονομική ενίσχυση μιας Ευρωπαϊκής οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής συνοχής.
- **Πρόγραμμα Horizon 2020²³**: ήταν το μεγαλύτερο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την υποστήριξη της έρευνας και καινοτομίας σε

²⁰ Όπως για τον λόγο αυτό έχουν εκδοθεί και πολλά νομοθετήματα ή και νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου :

“- ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε απασχόληση και κοινωνική προστασία, όπου αναπτύχθηκε παράλληλα σημαντική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

- στην υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ,
- στη βελτίωση των όρων εργασίας των εργαζομένων, οδηγία 93/104/ΕΚ,
- στην προστασία των εργαζομένων σε περιπτώσεις αφερεγγυότητας του εργοδότη οδηγία 80/987/ΕΟΚ,
- στην υποχρέωση του εργοδότη για ενημέρωση των εργαζομένων οδηγίες 91/533/ΕΟΚ και 94/45/ΕΚ,
- στην προστασία από ομαδικές απολύσεις οδηγία 75/129/ΕΟΚ όπως τροποποιήθηκε από την 92/56/ΕΟΚ,
- στη διατήρηση δικαιωμάτων των μισθωτών σε περιπτώσεις μεταβίβασης επιχειρήσεων (οδηγία 77/187/ΕΟΚ), την προστασία των νέων και εγκύων εργαζομένων, οδηγίες 94/33/ΕΚ και 92/85/ΕΟΚ αντίστοιχα.
- οδηγίες για την εργασία μερικής απασχόλησης (97/81/ΕΚ), την εργασία ορισμένου χρόνου (99/70/ΕΚ), τη διεύθετηση του χρόνου εργασίας των ναυτικών (99/63/ΕΚ), τη συμμετοχή των εργαζομένων στις διαβουλεύσεις (97/74/ΕΚ) και τη γονική άδεια (97/75/ΕΚ).”

²¹ <https://ec.europa.eu/eures/public/en/homepage> (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²² <https://interregeurope.eu> (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²³ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

διάφορους τομείς και προκλήσεις, που χρειάστηκε να αντιμετωπίσει η Ευρώπη, όπως η κλιματική αλλαγή, η υγεία κα.

- **Πρόγραμμα COSME²⁴**: αφορούσε στην ενίσχυση των Ευρωπαϊκών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) μέσω χρηματοδότησης, εκπαίδευση κα, με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς τους.
- **Πρόγραμμα URBACT²⁵**: το πρόγραμμα που εξελίσσει την περιφερειακή και αειφόρο αστική ανάπτυξη και τη διασύνδεση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ διαφορετικών ευρωπαϊκών πόλεων.
- **Πρόγραμμα LIFE²⁶**: με αναφορά στο περιβάλλον και στην προστασία του καθώς και την προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.
- **Πρόγραμμα Creative Europe²⁷**: για την προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας, την προστασία της κληρονομιάς κα.
- **Πρόγραμμα TEN-T²⁸**: με σκοπό την ανάπτυξη και βελτίωση των ευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών με σκοπό την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των υποδομών τους.

Σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα που θα αναλυθεί κατωτέρω, πριν την τελική του διαμόρφωση, υπήρχε το **Πρόγραμμα EuropeAid**, το οποίο αφορούσε στη συνεργασία των αναπτυσσόμενων χωρών, με στόχο την παροχή βοήθειας σε χώρες με σοβαρά προβλήματα, όπως η φτώχεια, η υγεία, η παιδεία. Το εν λόγω πρόγραμμα αντικαταστάθηκε από το **Πρόγραμμα ECHO²⁹**.

Διαχρονικά λοιπόν, τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, προάγουν τις συνεργασίες των κρατών μελών, με σκοπό την, κατά το δυνατό, κοινή ανάπτυξη σε όλους του τομείς, οικονομικούς,

²⁴ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/cosme_en (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²⁵ <https://urbact.eu> (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²⁶ <https://ec.europa.eu/easme/en/life> (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²⁷ <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe> (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²⁸ https://transport.ec.europa.eu/index_en (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

²⁹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid_en (τελευταία πρόσβαση 05/08/2023)

κοινωνικούς, γεωπολιτικούς κα. Με συνοχή και κοινή πολιτική, όπως οι αρχές αυτές έχουν ενσωματωθεί στις Ευρωπαϊκές Συνθήκες, γίνεται μία προσπάθεια να μην υπάρχουν αποκλίσεις στον κοινό Ευρωπαϊκό χώρο. Η Κοινή Ευρώπη οφείλει να είναι συμπαγής, ενώπιον μίας παγκοσμιοποίησης, που διέπεται από ταχύτητα και νέες προκλήσεις. Η καθιέρωση νέων και επιθετικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται, όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη, είναι το νέο στοίχημα που πρέπει να αντιμετωπίσει η ενωμένη Ευρώπη.

Όλες όμως οι προκλήσεις, δε θα μπορέσουν να αντιμετωπιστούν, αν δεν μπορέσει η Ευρώπη, να έχει τη συνεκτικότητα. Μία συνεκτικότητα, που έχει τεθεί εξ υπαρχής ως όραμα. Αν δεν αντεπεξέλθει στο όραμά της, τότε το ερώτημα που θα πρέπει να απαντηθεί, θα αφορά σε κίνδυνο της διάλυσής της.

Κύριο μέλημα, λοιπόν, για την συνεκτικότητα, μέσω των προγραμμάτων της, η ΕΕ θέτει τη χρηματοδότησή τους³⁰.

30

Με στόχο, λοιπόν, τη *σύγκλιση* και έμφαση στην *καινοτομία*, γίνεται προσπάθεια για πλήρη και ικανή χρηματοδότηση των προγραμμάτων που έχουν επιλεγεί³¹ αλλά πρέπει να βελτιωθεί ο βαθμός απορρόφησης των προγραμμάτων αυτών.

1.6. Λόγοι μη απορρόφησης συνόλου των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

Τα ως άνω προγράμματα, όπως και άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, ειδικά από κάποιες συγκεκριμένες χώρες, έχει διαπιστωθεί, ότι δεν απορροφώνται σε ικανοποιητικό ποσοστό και

Οι παλαιοί στόχοι των διαρθρωτικών ταμείων και οι κοινοτικές πρωτοβουλίες της περιόδου 2000-2006 δίνουν τη θέση τους σε μια νέα αρχιτεκτονική που απλουστεύει το κανονιστικό πλαίσιο:

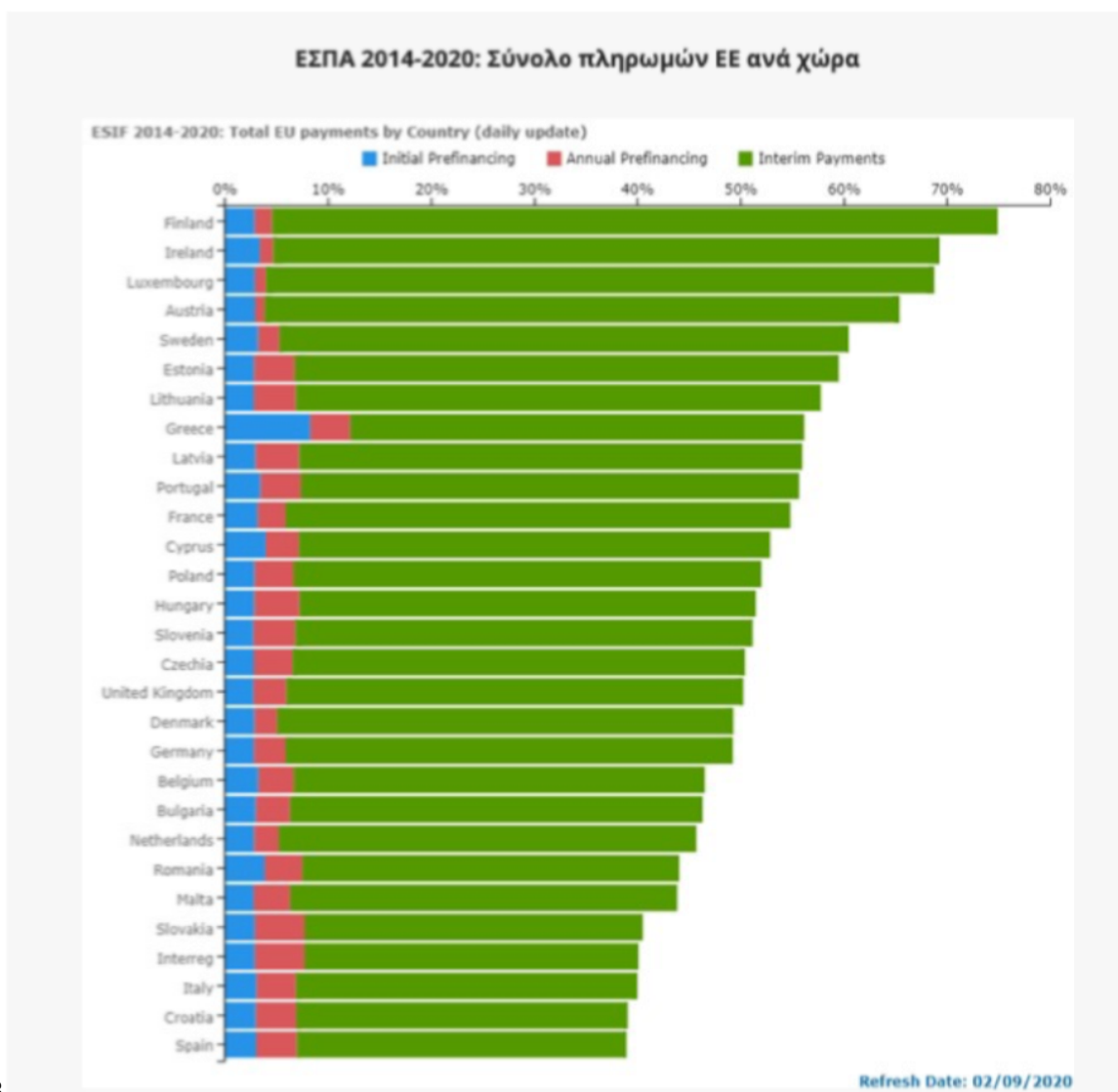
Η αρχιτεκτονική της πολιτικής συνοχής				
2000-2006			2007-2013	
Στόχοι Κοινοτικές πρωτοβουλίες Ταμείο Συνοχής	Χρηματοδοτικά μέσα		Στόχοι	Χρηματοδοτικά μέσα
Στόχος 1 Περιφέρειες η ανάπτυξη των οποίων υστερεί	ΕΤΠΑ ΕΚΤ ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεων ΕΓΤΠΕ-Προσανατολισμού ΧΜΠΑ		Σύγκλιση	ΕΤΠΑ ΕΚΤ Ταμείο Συνοχής
Ταμείο Συνοχής	Ταμείο Συνοχής			
Στόχος 2 Περιοχές σε οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση	ΕΤΠΑ ΕΚΤ		Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση	ΕΤΠΑ ΕΚΤ
Στόχος 3 Συστήματα κατάρτισης και προώθησης της απασχόλησης	ΕΚΤ			
Intereg	ΕΤΠΑ		Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	ΕΤΠΑ
URBAN II (*)	ΕΤΠΑ			
EQUAL (*)	ΕΚΤ			
Leader +	ΕΓΤΠΕ-Προσανατολισμού			
Αγροτική ανάπτυξη και αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας εκτός του στόχου 1	ΕΓΤΠΕ-Εγγυήσεων ΧΜΠΑ			
4 στόχοι 4 Κοινοτικές πρωτοβουλίες Ταμείο Συνοχής	6 μέσα		3 στόχοι	3 μέσα

(*) Την περίοδο 2007-2013, οι πρωτοβουλίες URBAN II και EQUAL ενσωματώνονται στους στόχους «σύγκλιση» και «περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση».

με ικανοποιητικό ρυθμό³². Οι λόγοι για την μη απορρόφηση των ευρωπαϊκών πόρων από τα κράτη μέλη, είναι ένα πολύπλοκο ζήτημα, που δυστυχώς έχει συνέπειες στην ανάπτυξη του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μερικοί από τους παράγοντες, που παίζουν εκτενή ρόλο σε αυτή τη δυστοκία και επηρεάζουν την ομαλή εξέλιξη των προγραμμάτων, ανάλογα το βαθμό ανάπτυξης του εκάστοτε κράτους μέλους, είναι:

- Πολυπλοκότητα της Γραφειοκρατίας, σε ό,τι αφορά διαδικασίες αλλά και υλοποίηση προγραμμάτων, και οδηγούν στην επιβράδυνση ή και αδυναμία εν τέλει απορρόφησης κεφαλαίων. Μεγάλος όγκος εγγράφων, διαδικασιών ελέγχου κα

32

23

- Ανεπάρκεια Δομών για τη Διαχείριση Πόρων, που συνίσταται ταυτόχρονα και στην ανεπάρκεια γνώσης και εξειδίκευσης και εμπειροφροσύας αλλά και στην ανεπάρκεια ανθρώπινων πόρων και δυναμικού.
- Καθυστέρηση κατά την Έγκριση του χρηματοδοτούμενου Έργου, κυρίως λόγω του παραπάνω παράγοντα της γραφειοκρατίας και των σύνθετων διαδικασιών ελέγχου κα
- Μη λήψη ικανών Πολιτικών Αποφάσεων και Δεσμεύσεων που ξεκινά είτε από την έλλειψη εμπειρογνωσίας είτε από την έλλειψη Δομών είτε από την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού. Καθώς επίσης, και εξαιτίας διαφόρων άλλων πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών αλλά και νομικών θεμάτων που υφίστανται ανά κράτος μέλος και στέκονται τροχοπέδι στην απορρόφηση κονδυλίων ευρωπαϊκών. Σε αυτά τα θέματα, εντάσσεται και η περίπτωση διαφθοράς που μπορεί να υπερισχύει σε κράτη μέλη αλλά και οι περιπτώσεις αντικρουόμενων εσωτερικών νόμων που δεν επιτρέπουν την απορρόφηση με τις ευρωπαϊκές προϋποθέσεις, πχ νόμοι για δημόσιες συμβάσεις κλπ
- Γενικότερη έλλειψη Διακρατικής Συνεργασίας αλλά και Κοινής Πολιτικής εσωτερικά, που να προάγει τη συνεργασία σε τοπικό, υπερτοπικό και περιφερειακό αλλά και εθνικό / κεντρικό επίπεδο. Τα στεγανά των αρμοδιοτήτων που υπάρχουν σε κάποιες χώρες, πολλές φορές λειτουργούν ως αναχώματα.

Πέρα από τις αιτίες μη επαρκούς απορρόφησης, ειδικά από συγκεκριμένες χώρες μέλη της ΕΕ, αξίζει να σημειωθεί και το ζήτημα που δε φαίνεται να αντιμετωπίζεται επαρκώς κεντρικά. Τα εκάστοτε προγράμματα απαιτούν συγκεκριμένο Προϋπολογισμό, για την υλοποίησή τους, που πρέπει να είναι ικανός να καλύψει το στόχο για τον οποίο δημιουργήθηκε το πρόγραμμα.

Ο Προϋπολογισμός αυτός επηρεάζεται από το μέγεθος του προβλήματος που τείνει να καλύψει. Άρα, αν το πρόβλημα είναι εκτενές, όπως είχαμε αντιμετωπίσει πρόσφατα με την πανδημία και τη γενικότερη επισιτιστική κρίση, τόσο πιο μεγάλος σε ποσά Προϋπολογισμός απαιτείται. Επίσης, επηρεάζεται από τη στρατηγική που επιλέγεται για το κάθε πρόγραμμα, αν δηλαδή το πρόγραμμα είναι φιλόδοξο και περίπλοκο, τόσο μεγαλύτερο πρέπει να είναι το ποσό που θα διατεθεί. Ο Προϋπολογισμός όμως, δεν συντίθεται αυτόματα αλλά απαιτεί υποστήριξη και σε ανθρώπινο δυναμικό αλλά και σε υποδομές για να υποστηριχθεί. Άρα,

απαιτούνται και δαπάνες για τη σύνθεσή του, που πρέπει να επαρκούν για να γίνει σωστή και ολοκληρωμένη μελέτη. Απαιτούνται όμως και δαπάνες για την καταμέτρηση του αντικτύπου του, να αξιολογηθούν στατιστικά που θα συναχθούν και λοιπά αποτελέσματα, και αυτές επίσης οι εργασίες έχουν μεγάλο κόστος που πρέπει να προβλεφθεί ικανά για να μη μείνει ένα πρόγραμμα στη μέση. Και όλα τα ανωτέρω πρέπει να δένονται συνεκτικά με όλες τις λοιπές πολιτικές της ΕΕ και προγράμματα που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη. Ένας Προϋπολογισμός που δεν έχει μελετηθεί σωστά, που δεν καλύπτει επαρκώς και χρονικά ικανά το όποιο πρόβλημα, έχει σκοπό να αντιμετωπίσει, και γενικά είναι μη αιτιολογημένος, αξιολογημένος και ρεαλιστικός, τότε μάλλον θα δημιουργήσει μεγαλύτερα προβλήματα από αυτά που έχει σκοπό να επιλύσει.

Μία πιθανή λύση στο πρόβλημα της μη επαρκούς απορρόφησης των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και πόρων, θα μπορούσε να είναι ο ενιαίος συντονισμός, τόσο από τα κράτη μέλη όσο και κεντρικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλες αρμόδιες αρχές. Επίσης, οι διαδικασίες τόσο έγκρισης όσο και ελέγχου θα μπορούσαν να αυτοματοποιηθούν και να απλουστευθούν. Σημαντικό δε ρόλο, όμως αποτελεί και η εκτενής και διαρκής επιμόρφωση σε τοπικό επίπεδο και εξειδίκευση, ανθρώπινου δυναμικού, επί των διαδικασιών και πολιτικών που πρέπει να ακολουθούνται, ώστε γρήγορα και επαρκώς να ολοκληρώνεται το εκάστοτε πρόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2.1. Εισαγωγή στη Συγκριτική Μελέτη των Εφαρμογών Κοινωνικής Πολιτικής στην Ευρώπη

Στους κύκλους των επιστημόνων, μεγάλη βαρύτητα δίνεται στο είδος της συγκριτικής μελέτης, που αφορά στο εκάστοτε αντικείμενο έρευνας, καθώς επίσης και στην ανάλυση και εμβάθυνση του αντικειμένου αυτού, όπως το αντικείμενο εξελίσσεται σε πολλά και ποικίλα περιβάλλοντα και συνθήκες. Η ποικιλία αυτή ανάμεσα στα κράτη έχει να κάνει με το αυτονόητο γεγονός, ότι σε κάθε χώρα υφίστανται διαφορετικές παράμετροι, κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές που επηρεάζουν τη ζωή της εκάστοτε χώρας. Ο λόγος για μία τέτοιου είδους μεθοδολογία, λοιπόν, αφορά στα ανεκτίμητης αξίας οφέλη, που θα συγκεντρωθούν από τα πορίσματα μίας τέτοιας συγκριτικής μελέτης.

Συγκεκριμένα, η τυχόν αναγνώριση των διαφορών και διαφορετικοτήτων ανάμεσα σε χώρες με τις ήδη υπάρχουσες διαφορετικότητές τους, οδηγούν στην επεξήγηση και κατανόηση των εκάστοτε πολιτικοοικονομικών κρίσεων, άρα και αποφάσεων, που λαμβάνουν ή πρέπει να λαμβάνουν, οι χώρες αυτές. Επιπλέον, μία μελέτη συγκριτική ενός θέματος ανάμεσα σε διάφορες χώρες, βοηθά στον εντοπισμό των καλύτερων πρακτικών που θα οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα, τα οποία οποία αποτελέσματα θα τα επικοινωνήσουν σε άλλες χώρες με σκοπό να δημιουργηθεί η σωστή διαλογή των κατάλληλων λύσεων, αναλόγως της αναγκαιότητας σε μία συγκεκριμένη κοινωνία. Επικουρικά, μία τέτοια μελέτη, εμπλουτίζει τον ερευνητή με δεδομένα που οδηγούν στην αρτιότερη προσέγγιση των πολιτικών συστημάτων, των ανισοτήτων και των προσανατολισμένων επιλογών στις ανάγκες που βιώνει η κάθε κοινωνία.

Στην προκειμένη περίπτωση, πρέπει να γίνει λόγος, αρχικά, για τις περιπτώσεις κοινωνικής πολιτικής, που λαμβάνουν χώρα στην Ευρωζώνη. Η κοινωνική πολιτική, λοιπόν και όπως ήδη έχει λεχθεί, είναι μείζονος και καθοριστικής σημασίας στην Ευρώπη. Ο λόγος αυτής της σπουδαιότητας έχει να κάνει, συν τοις άλλοις που αναφέρθηκαν ανωτέρω και, με την προτεραιότητα της ΕΕ, να παράσχει κοινωνική προστασία προς τους Ευρωπαίους πολίτες, όπως και να τους προσφέρει τις βέλτιστες συνθήκες ζωής και διαβίωσης.

Η υλοποίηση τυχόν κοινωνικής πολιτικής, επιτυγχάνεται μέσω κατάλληλων αποφάσεων, πολιτικών και προγραμμάτων, ανάλογα με τους τομείς που χρειάζεται να προστατευθεί και να καλύψει ως κοινωνία. Τομείς όπως η υγεία, παιδεία, απασχόληση, ισότητα ανδρών γυναικών, προστασία ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, καταπολέμηση της φτώχειας κα. Σε κάποιες χώρες μέλη της ΕΕ για παράδειγμα, απαιτούνται μέτρα κοινωνικής πολιτικής και επιδόματα, προκειμένου να προστατευθεί η οικογένεια και να επιτευχθεί η εναρμόνιση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες μέλη της ΕΕ, απαιτούνται μέτρα κοινωνικής στήριξης για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συντάξεις κα. Αν και οι προτεραιότητες, ανάμεσα στους τομείς κάλυψης, ποικίλει και εναποτίθεται στα “χέρια” δηλαδή στις εσωτερικές αποφάσεις των κρατών μελών, εντούτοις επιβάλλεται να υπάρξει συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθεί η προώθηση των κοινών ευρωπαϊκών αξιών και στόχων. Μάλιστα, είναι αρκετά τα προγράμματα που καλύπτουν

πολλαπλούς κοινούς ευρωπαϊκούς στόχους³³, η αποτελεσματικότητα των οποίων προγραμμάτων, συχνά διέρχεται μιας διαδικασίας διαρκούς αξιολόγησης και διαρκούς παρακολούθησης, προκειμένου οι πολιτικές αυτές να επικαιροποιούνται τακτικά, να προσαρμόζονται και να βελτιώνονται, στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του ευρωπαϊκού τόπου.

2.2. Επεξήγηση της έννοιας της Ανθρωπιστικής Βοήθειας

Ένας σημαντικός όρος και βασικό και θεμελιώδες στοιχείο της κοινωνικής πολιτικής, στην Ευρώπη, είναι η έννοια της Ανθρωπιστικής Βοήθειας. Η Ανθρωπιστική Βοήθεια αφορά στην παροχή κάθε είδους συνδρομής, σε πολίτες που βρίσκονται σε ακραίες καταστάσεις κρίσης, όπως συνιστούν οι φυσικές καταστροφές, οι κάθε είδους συγκρούσεις, οι υγειονομικές κρίσεις, όπως η πρόσφατη πανδημία κα. Στόχος της Ανθρωπιστικής Βοήθειας είναι η ανακούφιση και τρόπον τινά επίλυση προβλημάτων, όπως αυτό της ανθρώπινης δυστυχίας, η προστασία των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, η ανασυγκρότηση και αναδόμηση των πληγέντων περιοχών κα άλλοι παρεμφερείς στόχοι.

Ο τρόπος που παρέχεται μία τέτοιου είδους συνδρομή, αφορά στην προσφορά και με κάθε τρόπο παροχή, τόσο από κυβερνητικούς όσο και μη κυβερνητικούς φορείς, κυρίως σε εθελοντική βάση. Βασίζεται δε, στην ανθρωπιστική αξία της βοήθειας, χωρίς πολιτικούς ή οικονομικούς στόχους. Έτσι, συναντούμε ανθρωπιστική παροχή, υγειονομική, τροφίμων και άλλων βασικών αναγκών, στέγασης κα, δε πληγέντες πληθυσμούς, οι οποίοι χρειάζονται συνδρομή λόγω καταστροφών και εν γένει κρίσεων.

Στην Ευρώπη λοιπόν, αποτελεί τεράστιας σημασίας η βοήθεια που στοχεύει στην αντιμετώπιση τέτοιων ακραίων καταστασεων, κρίσεων και προκλήσεων. Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είθισται να συνεργάζονται στενά, με σκοπό την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, σε περιοχές πληττόμενες από καταστροφές, συγκρούσεις, κρίσεις και άλλες ανάγκες. Για αυτό τον σκοπό, έχουν συσταθεί³⁴ συγκεκριμένοι φορείς με αυτή την

³³ Ένα παράδειγμα είναι το πρόγραμμα "Ευρώπη 2020", το οποίο στόχο είχε την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική ένταξη ομάδων. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, στηρίζει προγράμματα που βοηθούν στην καταπολέμηση της ανεργίας, τη βελτίωση των δεξιοτήτων και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

³⁴ Στοιχεία μέχρι το έτος 2021

αρμοδιότητα, δηλαδή με αρμοδιότητα την παροχή βασικών αγαθών και υπηρεσιών, όπως τροφή, νερό, ιατρική περίθαλψη, στέγαση και προστασία, σε όσους έχουν ανάγκη. Ενδεικτικά, αυτοί οι φορείς είναι:

- η Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας (ECHO)³⁵, η οποία είναι η υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επιφορτωμένη με την αρμοδιότητα της παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας για την αντιμετώπιση καταστροφών σε διεθνές επίπεδο. Η παροχή λοιπόν επεκτείνεται και σε περιοχές, όπως είναι χώρες της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής, της Ασίας³⁶ και
- το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας, το οποίο είναι ένα πρόγραμμα που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να προσφέρει οικονομική ενίσχυση σε περιοχές που πλήττονται από κρίσεις και καταστροφές, προάγοντας την ανθρωπιστική βοήθεια με σκοπό την αποκατάσταση των πληττόμενων.

2.3. Σύγκριση μεταξύ του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA - FEAD) και άλλων Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Ανθρωπιστικής Βοήθειας

Ανωτέρω, έγινε μία σύντομη αναφορά στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανθρωπιστικής Βοήθειας. Όταν αναφερόμαστε σε αυτά, όμως, δεν πρέπει να γίνεται σύγκριση με το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, TEBA (FEAD). Και δεν πρέπει να υπάρχει σύγκριση, γιατί οι δύο αυτές περιπτώσεις έχουν διαφορετικούς σκοπούς, αλλά και προσανατολισμό.

Από μία γρήγορη και ουσιαστική σύγκριση, προκύπτει το εξής:

- Το TEBA (FEAD) στοχεύει στην παροχή οικονομικής και κοινωνικής στήριξης, σε άτομα που βρίσκονται σε ακραία ανάγκη, και επικεντρώνεται στην κοινωνική ένταξη των

³⁵ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του ECHO, παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια σε πολλές κρίσεις, όπως τον πόλεμο στη Συρία, τις επιπτώσεις του HIV/AIDS στην Αφρική, την πείνα στην Υεμένη κα. Πολλά ευρωπαϊκά κράτη μέλη, επίσης, παρείχαν ανθρωπιστική βοήθεια μέσω των αντίστοιχων μηχανισμών τους. Για παράδειγμα, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και άλλες χώρες συμμετείχαν σε προγράμματα ανθρωπιστικής βοήθειας παγκοσμίως.

³⁶ Τα προγράμματα ανθρωπιστικής βοήθειας επικεντρώθηκαν επίσης στην παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες και μετανάστες που έφθασαν στην Ευρώπη, όπως κατά τη διάρκεια της προσφυγικής κρίσης της αρχής της δεκαετίας του 2010.

πολιτών και την καταπολέμηση της φτώχειας. Δεν αποτελεί, με τη στενή έννοια, πρόγραμμα ανθρωπιστικής βοήθειας για κρίσεις και έκτακτες ανάγκες. Η όποια παροχή βοήθειας, σε πολίτες, αφορά σε τομείς, όπως τροφή, ένδυση και άλλες βασικές ανάγκες, μέσω επιλεγμένων μέτρων που επιλέγονται από τα κράτη μέλη.

- Αντίθετα, τα λοιπά Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανθρωπιστικής Βοήθειας στοχεύουν και επικεντρώνονται σε καταστάσεις κρίσης, όπως είναι οι φυσικές καταστροφές, ένοπλες συγκρούσεις, ανθρωπιστικές κρίσεις και άλλες επείγουσες ανάγκες, παρέχοντας βοήθεια με ποικίλες μορφές, όπως τροφή, νερό, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στέγαση, προστασία και κάλυψη άλλων αναγκών, που τυχόν προκύπτουν από τις εκάστοτε κρίσεις.

Συνοψίζοντας, το ΤΕΒΑ (FEAD) στοχεύει στην κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας των πολιτών, προκειμένου να εξαλειφθεί αυτή η κατάσταση της φτώχειας και ο επακόλουθος αποκλεισμός των πολιτών, χωρίς όμως να επικεντρώνεται αποκλειστικά σε παροχή βοήθειας κατά τη διάρκεια μιας κρίσης ή καταστροφής. Αντίθετα, τα λοιπά Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανθρωπιστικής Βοήθειας αφορούν κυρίως σε έκτακτες καταστάσεις κρίσης και προσφέρουν ευρύτερη γκάμα ανθρωπιστικής υποστήριξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο

3.1. Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (FEAD): Νομοθετικό Πλαίσιο και Χαρακτηριστικά του

Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους ΤΕΒΑ (FEAD), επινοήθηκε, ως τμήμα του κοινοτικού πλαισίου, που αφορά στην κοινωνική πολιτική για την καταπολέμηση της φτώχειας και δη της παιδικής, της στέρησης τροφής καθώς και στέγης. Επομένως, την εξισορρόπηση συνθηκών διαβίωσης, μεταξύ των πολιτών, δηλαδή την κοινωνική ισότητα. Το βασικό νομοθετικό κείμενο θεσμοθέτησης του ΤΕΒΑ, αποτελεί ο “Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 223/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαρτίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας στο πλαίσιο της

Ευρωπαϊκής Ένωσης³⁷, το οποίο νομοθετικό αυτό κείμενο, ενσωματώθηκε στους αντίστοιχους εθνικούς εφαρμοστικούς Νόμους.

Ήδη στο άρθρο 1 του εν λόγω Κανονισμού, παρουσιάζεται ξεκάθαρα ο σκοπός και η διάρκεια του Προγράμματος³⁸, καθώς και οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ενώ στο άρθρο 2 διασαφηνίζονται πλήρως όλοι οι ορισμοί. Το Πρόγραμμα εντάσσεται στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και είναι ειδικού σκοπού.

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0223-20180802&from=PT> (τελευταία πρόσβαση 17/08/2023)

³⁸ “Άρθρο 1

Αντικείμενο και σκοπός

Με τον παρόντα κανονισμό ιδρύεται το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους («το Ταμείο») για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 και καθορίζονται οι στόχοι του Ταμείου, το πεδίο εφαρμογής της στήριξής του, οι διαθέσιμοι δημοσιονομικοί πόροι και η χορήγησή τους ανά κράτος μέλος και ορίζονται οι απαραίτητοι κανόνες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητάς του.“

Στον Κανονισμό αναφέρονται αναλυτικά, εκτός των άλλων, και τα κονδύλια, που διατίθενται ως επιχορήγηση του Ταμείου, προς τα κράτη - μέλη της ΕΕ για το διάστημα 2014- 2020³⁹. Το συνολικό αυτό ποσό της επιδότησης, που διατίθεται από την ΕΕ και καλύπτει το 85% της επιχορήγησης, έρχονται να συμπληρώσουν τα ίδια τα κράτη μέλη, φθάνοντας τη συνολική χρηματοδότηση του Ταμείου, για τους απόρους, περίπου στο ποσό των 4,5 δις Ευρώ.

Το Ταμείο αυτό, παρέχεται με δύο τρόπους:

- Είτε με την μορφή επισιτιστικής και λοιπής υλικής παροχής

³⁹ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Η επιχορήγηση του Ταμείου για την περίοδο 2014-2020 ανά κράτος μέλος (σε τιμές 2011)

Κράτη Μέλη.	EUR
Βέλγιο	65 500 000
Βουλγαρία	93 000 000
Τσεχική Δημοκρατία	20 700 000
Δανία	3 500 000
Γερμανία	70 000 000
Εσθονία	7 100 000
Ιρλανδία	20 200 000
Ελλάδα	249 300 000
Ισπανία	499 900 000
Γαλλία	443 000 000
Κροατία	32 500 000
Ιταλία	595 000 000
Κύπρος	3 500 000
Λετονία	36 400 000
Λιθουανία	68 500 000
Λουξεμβούργο	3 500 000
Ουγγαρία	83 300 000
Μάλτα	3 500 000
Κάτω Χώρες	3 500 000
Αυστρία	16 000 000
Πολωνία	420 000 000
Πορτογαλία	157 000 000
Ρουμανία	391 000 000
Σλοβενία	18 200 000
Σλοβακία	48 900 000
Φινλανδία	20 000 000
Σουηδία	7 000 000
Ηνωμένο Βασίλειο	3 500 000
Σύνολο	3 383 800 000

- Είτε με την μορφή κοινωνικής ενσωμάτωσης⁴⁰.

Στις ετήσιες εκθέσεις που συντάσσονταν για την παρακολούθηση του παρόντος προγράμματος, για τη χρονική περίοδο πριν την πανδημία του κορωνοϊού, SARS-COV-II (COVID-19), είχε συναχθεί το ευτυχές γεγονός μείωσης του επιπέδου της φτώχειας, αλλά και του κοινωνικού αποκλεισμού, με το ποσοστό το 2018 να ανέρχεται στο 21.9% και το 2019 να πέφτει στο 21.4%⁴¹. Κατά την έναρξη όμως και διάρκεια την έλευσης της πανδημίας, ο στόχος της περαιτέρω μείωσης του ποσοστού φτώχειας και αποκλεισμού, δεν μπόρεσε να μειωθεί περαιτέρω. Κατά το έτος 2020, ο στόχος του Ταμείου δεν κατάφερε να επιτευχθεί.

3.2. Το ΤΕΒΑ κατά τη διάρκεια πανδημίας COVID-19

Η απαρχή της πανδημίας έφερε μεγάλη αναστάτωση σε όλες εκφάνσεις της κοινωνίας, οικονομίας και πολιτικής, τόσο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και σε διεθνές, όπως φυσικά ήταν αναμενόμενο για μία τόσο κρίσιμη και έκτακτη κατάσταση, για την οποία έλειπε και η τεχνογνωσία και εμπειρία αντιμετώπισής της. Τα πολύ ακραία μέτρα που εφάρμοσε η πλειοψηφία των χωρών διεθνώς, έφεραν μοιραία ντόμινο εξελίξεων και συνεπειών. Η κατάσταση δεν μπορούσε να ελεγχθεί, καθώς σε πολλές περιοχές του πλανήτη ο κίνδυνος για τις τεράστιες πληθυσμιακές απώλειες ήταν πλέον γεγονός. Απαιτούνταν λοιπόν, πρώτα έλεγχος της κατάστασης και μετά αποτίμηση και μέτρα για την οικονομία. Ωστόσο, δεν υπήρχε χρόνος για τέτοιου είδους σχεδιασμό, γιατί η παράταση της παρουσίας της πανδημίας και η μη αντιμετώπισή της με άλλον τρόπο, φαρμακευτικό κλπ, δεν έδινε το περιθώριο να υπάρξει στρατηγικός σχεδιασμός σταδιακά και βήμα βήμα. Έπρεπε λοιπόν, όλες οι

⁴⁰ ΕΠ1 & ΕΠ2:

Πίνακας 1. Είδος της συνδρομής που χορηγήθηκε το 2019

ΕΠ	Είδος συνδρομής	Κράτος μέλος
ΕΠ I	Επισιτιστική συνδρομή	BE, BG, EST, ES, FR, MT, PL, PT, SI, FI (10)
	Βασική υλική συνδρομή	AT (1)
	Και τα δύο είδη	CZ, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, SK (11)
ΕΠ II	Κοινωνική ενσωμάτωση	DK, DE, NL, SE (4)

Πηγή: SFC2014

⁴¹ “Το ποσοστό ατόμων με σοβαρή υλική στέρηση μειώθηκε από 5,9 % το 2018 στα 5,4 % το 2019. Σε νούμερο πληθυσμιακό, το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε 27,3 εκατομμύρια άτομα, μείωση κατά 2,4 εκατομμύρια σε σχέση με το προηγούμενο έτος.”

αποφάσεις και υλοποιήσεις αποφάσεων αναφορικά με οικονομία, υγεία, παιδεία κα, να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα.

Ειδικά σε επίπεδο ΤΕΒΑ, υπήρξε η ανάγκη και η πρωτοβουλία θέσπισης, τον Απρίλιο 2020, “Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού, CRII”. Κατά την εφαρμογή του μέτρου, προβλέφθηκαν μέτρα στήριξης για τους άπορους, και η συγχρηματοδότηση ανήλθε στο ποσοστό 100% κατά τη χρήση 2020-2021, Επιπλέον, θεσμίστηκε το Δεκέμβριο 2020 και η “Συνδρομή στην Ανάκαμψη για τη Συνοχή και τις Περιοχές της Ευρώπης, REACT-EU⁴²”, μέρος του προγράμματος «Next Generation EU».

Με αυτούς τους τρόπους, σε περίοδο έκτακτης κρίσης υγειονομικής και μάλιστα παρατεταμένης, εξασφαλίστηκαν πρόσθετοι πόροι και αξιοποιήθηκαν παράλληλα προγράμματα σε ισχύ, για να τονώσουν το παρόν Ταμείο. Τα αντανακλαστικά λειτούργησαν αμέσως, όμως η απορρόφηση ήταν σταδιακή, καθώς μόνο το 11% της εγκεκριμένης επιχορήγησης θα μπορούσε να εισπραχθεί άμεσα.

Αξίζει να σημειωθεί, στο σημείο αυτό, ότι ως απόρροια όλων των ανωτέρω, υπήρξε μία σημαντική εξέλιξη για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, που συνάδει και με την αρχή 11 του ευρωπαϊκού πυλώνα για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Αυτή η εξέλιξη αφορούσε τη Σύσταση που εξεδόθη από το Συμβούλιο της Ευρώπης, αναφορικά με την «ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά»⁴³. Σύμφωνα με αυτή, παιδιά ηλικίας μέχρι τα 18 έτη (ενηλικίωση), πρέπει να ζουν σε περιβάλλον που δε συνιστά φτώχεια ή / και κοινωνικό αποκλεισμό. Στα παιδιά πρέπει να διατίθεται υγιεινή διατροφή, ικανοποιητική στέγη, και επαρκή εκπαίδευση.

President Ursula, Von Der Leyen, “My agenda for Europe”: “We must do more to fight poverty. The future of Europe will depend on our young people. We must support them throughout their childhood and into their adult life”⁴⁴.

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA_20_948 (διαθέσιμο την 10η/08/2023)

⁴³ Σύσταση (ΕΕ) 2021/1004 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

⁴⁴ FEAD 2014-2020, FUND FOR EUROPEAN AID TO THE MOST DEPRIVED (FEAD) KEY FACTS AND FIGURES , εκδόσεις της European Union, 2020

3.3. Εκτίμηση Ταμείου & το επόμενο βήμα μετά την εφαρμογή του TEBA

Καθώς η χρονική περίοδος ισχύος του Ταμείου έχει λήξει, πραγματοποιήθηκε και εκδόθηκε η απαραίτητη έκθεση εκτίμησης⁴⁵ του προγράμματος, προκειμένου να ελεγχθεί σε ποιο βαθμό υλοποιήθηκαν οι στόχοι. Λεκτέο είναι, ότι μέχρι το έτος 2017, το πρώτο μισό δηλαδή της υλοποίησης του προγράμματος, 27 χώρες μέλη της ΕΕ είχαν ήδη αναλάβει το 44% του συνόλου του προγράμματος, δηλαδή περίπου 1.973 εκατομμύρια ευρώ, στην επιλέξιμη μορφή. Έχει εκτιμηθεί, ότι έλαβαν υποστήριξη περίπου 12,7 εκατομμύρια άτομα το έτος, αρχής γενομένης το 2014 μέχρι το πρώτο μισό του TEBA, το έτος 2017, με μεγαλύτερη υποστήριξη ανάμεσα σε δικαιούχους, να λαμβάνουν οι γυναίκες (περίπου το μισό ποσοστό) και τα παιδιά (με ποσοστό 30%)⁴⁶. Το δε έτος 2019, 12,2 εκατομμύρια άτομα έλαβαν τις παροχές του TEBA.

Παρά την αποτελεσματικότητα του Ταμείου, όπως έχει διαπιστωθεί η φτώχεια παραμένει ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα. Το TEBA έχει επηρεάσει θετικά και έχει βελτιστοποιήσει το επίπεδο ζωής πολλών πολιτών, όμως δεν έχει τη δυνατότητα να καλύψει όλες τις ανάγκες πλήρως. Τα κράτη μέλη έχουν την τελική ευθύνη, για τον αγώνα, που πρέπει να συνεχίσουν να δίνουν, κατά της φτώχειας και κατά του κοινωνικού αποκλεισμού.

Μετά την λήξη ισχύος του Ταμείου, επήλθε η συγχώνευση του TEBA με το “Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο” ΕΚΤ, το οποίο σκοπό έχει την προέκταση των δράσεων και τη δημιουργία δυνατοτήτων και ευκαιριών προς τους πολίτες για την κοινωνική τους ένταξη. Η ένταξη αυτή θα μπορεί να πραγματοποιείται μέσω εκπαίδευσης και έρετα άτομα σε εύρεσης εργασίας. Το επόμενο λοιπόν Πλαίσιο στήριξης μετά το TEBA και με τη συγχώνευσή του με το ΕΚΤ, καταλαμβάνει την περίοδο 2021-2027. Η πιο εκτεταμένη αυτή στήριξη των απόρων, δε θα συνιστά μόνο παροχή τροφής και άλλης υλικής βοήθειας. Με προϋπολογισμό περίπου 99.3 δις Ευρώ για την περίοδο που διανύουμε (2021-2027), θα συμβάλει το ΕΚΤ στη στήριξη και

⁴⁵ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, EXECUTIVE SUMMARY of the mid-term evaluation of the Fund of European Aid for the Most Deprived {SWD(2019) 148 final} <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&furtherNews=yes&newsId=9331&langId=en> (διαθέσιμο την 10η/08/2023)

⁴⁶ Λοιπές κατηγορίες στήριξης: μετανάστες / μειονότητες 11%, άτομα άνω των 65 ετών 9%, AMEA 5% και άστεγοι 4%

ενίσχυση σε τομείς απασχόλησης, κοινωνικής προστασίας, εκπαίδευσης και απόκτησης δεξιοτήτων εντός της ΕΕ.

Το ταμείο αυτό ήρθε για να προσφέρει ανάκαμψη και ανακούφιση από τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού και έχει σκοπό να μειώσει τις ανισότητες των πολιτών, των κρατών μελών και των περιφερειών τους⁴⁷.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

4.1. Παρουσίαση υλοποίησης ΤΕΒΑ ανά κράτος μέλος ΕΕ

Με το βλέμμα στραμμένο στα παιδιά, η πλειοψηφία των κρατών μελών της ΕΕ, είχε προσανατολισμό στη στήριξη αυτών. Ενδεικτικά, στην Αυστρία παρέχεται στα παιδιά, ενίσχυση για απόκτηση σχολικών ειδών. Ένα είδος “school pass”, όπως περίπου θα ισχύσει και στην Ελλάδα, κατά την προσεχέι σχολική χρονιά 2023-2024. Πιο εντατική είναι η στήριξη οικογενειών με παιδιά στη Γερμανία, καθώς υποστηρίζονται τα παιδιά και οι οικογένειές τους, ακόμη και αν πρόκειται για μετανάστες στην ΕΕ. Η προϋπόθεση είναι, τα παιδιά να τυγχάνουν προσχολικής ηλικίας έως 7 ετών και η παροχή αφορά σε εκπαίδευση και γονική υποστήριξη. Στην Ελλάδα, έχουμε ήδη βιώσει την ειδική επισιτιστική διανομή, καθώς κάθε χρόνο διανέμονται στα σχολεία της χώρας τροφές από τα κυλικεία των σχολείων, αν η οικογένεια πληρεί τα εισοδηματικά κριτήρια και υποβάλλει εγκαίρως αίτηση. Ομοίως, ειδική επισιτιστική βοήθεια, λαμβάνουν και τα παιδιά στην Λετονία ακόμη και αν δεν φοιτούν σε σχολικές ή προσχολικές μονάδες. Μάλιστα, η τροφή που παρέχεται είναι χωρισμένη ανά ηλικία⁴⁸.

Γεύματα σε σχολεία, προσφέρονται και στη Τσεχία, στην Κύπρο, στην Κροατία και στην Ουγγαρία, στην οποία αυτή χώρα, η επισιτιστική παροχή ξεκινάει από την περίοδο της

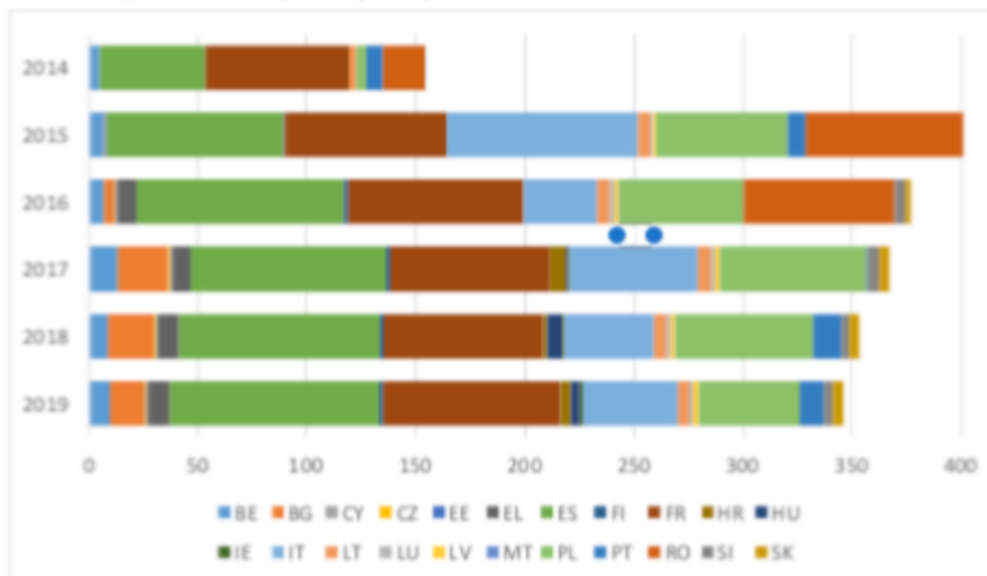
⁴⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=en> (διαθέσιμο την 10η/08/2023)

⁴⁸ “i) συσκευασίες τροφίμων για βρέφη και μικρά παιδιά οι οποίες χωρίζονται σε τρεις τύπους συσκευασιών ανάλογα με την ηλικία: 7-12 μηνών, 13-18 μηνών και 19-24 μηνών· ii) σύνολα προϊόντων προσωπικής υγιεινής για βρέφη και μικρά παιδιά ηλικίας 0 έως 24 μηνών —τέσσερις τύποι συνόλων, 0-6 μηνών, 7-12 μηνών, 13-18 μηνών, 19-24 μηνών· iii) ατομικά μέσα διδασκαλίας για παιδιά ηλικίας 5 έως 10 ετών· και iv) ατομικά μέσα διδασκαλίας για παιδιά ηλικίας 11 έως 16 ετών.”

εγκυμοσύνης, καθώς θεωρείται ότι είναι από τότε απαραίτητη για την σωστή και ομαλή ανάπτυξη των εμβρύων. Και σε αυτές τις χώρες, υπάρχει και γενικότερη υλική στήριξη, καθώς διανέμονται και πακέτα με υλικά αντικείμενα, όπως στην Κύπρο η “Προίκα του Μωρού”, για οικογένειες απόρων, στην Κροατία με τα σχολικά είδη κα.

Διαπιστώνεται, κατά τη συγκριτική μελέτη, ότι κύριο μέλημα των κρατών μελών της ΕΕ, είναι η επισιτιστική συνδρομή, ειδικά σε παιδιά⁴⁹. Ο λόγος για αυτή τη φροντίδα, είναι ότι τα χρόνια πριν την πανδημία, πολλά παιδιά άπορων οικογενειών έχαναν τις αισθήσεις τους στα σχολεία, λόγω κακής, μειωμένης ή έλλειψης διατροφής. Κύριο λοιπόν μέλημα των χωρών της

Σχδιάγραμμα 3. Επισιτιστική συνδρομή που χορηγήθηκε κατά την περίοδο 2014-2019 (σε χιλιάδες τόνους) ανά κράτος μέλος

Πηγή: SFC2014

Πάνω από το ήμισυ (55 %) της επισιτιστικής συνδρομής περιλάμβανε γαλακτοκομικά προϊόντα και αλεύρι, ψωμί, πατάτες και άλλα αμυλούχα προϊόντα. Το ποσοστό των γαλακτοκομικών προϊόντων ήταν ιδιαίτερος υψηλό στην Ισπανία και τη Γαλλία. Στη Γαλλία, τη Λετονία, τη Σλοβακία και τη Φινλανδία, ήταν υψηλό το ποσοστό (άνω του 50 %) που αφορούσε το αλεύρι, το ψωμί, τις πατάτες και τα άλλα αμυλούχα προϊόντα. Η ποσότητα οπιοειδών (κοινός δείκτης εκροών 4 — βλ. παράρτημα), και κράτος, αυτών, ψαριών και θαλασσινών (κοινός δείκτης εκροών 5 — βλ. παράρτημα) που διανεμήθηκαν συνέχισε να αυξάνεται κατά την περίοδο 2017-2019, έως 17,5 % και 8,5 % αντίστοιχα το 2019. Η ποσότητα λιπών και ελαίων παρουσιάζει διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών και κατά μέσο όρο ανέρχεται σε 5 %. Η ποσότητα έτοιμων προς κατανάλωση τροφών⁵⁰ είναι συγκριτικά υψηλή στην Ιρλανδία (25 %), αλλά, πέραν αυτών των χωρών, παραμένει εύλογα χαμηλή και μειώνεται σε περίπου 9 % σε ολόκληρη την ΕΕ, ιδίως λόγω της σημαντικής μείωσης στην Ουγγαρία (από περίπου 36 % το 2018 σε περίπου 18 % το 2019). Το κόστος των παρεχόμενων τροφίμων ανά άτομο διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και μεταξύ των ετών. Οι διαφορές αυτές οφείλονται κυρίως στην ποσότητα και στο είδος των προϊόντων που διανέμονται (π.χ. υψηλό ποσοστό νεσπών προϊόντων), καθώς και στην ένταση της στήριξης.

ΕΕ, ήταν η ενίσχυση των βασικών αγαθών επιβίωσης και αμέσως μετά από αυτό, η υλική ενίσχυση των μαθητών και σχολικά είδη, τσάντες, υλικά βασικής φροντίδα κα.

Άξια αναφοράς, είναι η συνδρομή της Πολωνίας, στην οποία χώρα, εκτός των ως άνω βασικών παροχών τροφής, ρουχισμού, σχολικών ειδών, υπήρξε μία προσφορά επιπλέον παροχών. Ελήφθη μέριμνα για παχύσαρκους πολίτες, με το να προσφερθούν προγράμματα γυμναστικής, αλλά και σε άτομα με προβλήματα σπονδύλων προσφέρθηκε φυσιοθεραπεία. Άλλες παροχές⁵⁰, που δεν περιορίζονταν στη βασική στήριξη τροφής σε παιδιά, αξίζει να σημειωθεί και η αλληλεγγύη που προσφέρθηκε σε ηλικιωμένους, πρόγραμμα που έτρεξε στην πόλη Δράμα στην Ελλάδα, το πρόγραμμα εκπαιδευτικής ψυχολογίας, στην Κύπρο, για παιδιά με νοητική υστέρηση αλλά και μαθησιακές δυσκολίες, το πρόγραμμα κοινωνικής δράσης στο Βέλγιο⁵¹, για προσφορά εργασίας αλλά και προσφορά μεταχειρισμένων ειδών ένδυσης.

Τα ανωτέρω κονδύλια και παροχές, αφορούσαν το πρόγραμμα ΕΠ I, όπως αυτό αναλύθηκε προηγουμένως. Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη μορφή παροχών του ΤΕΒΑ, δηλαδή το ΕΠ II, την κοινωνική ενσωμάτωση, ανέλαβαν μερικές από τις οικονομικά ισχυρές χώρες, όπως Κάτω Χώρες, Γερμανία, Σουηδία, με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας και την αγορά εργασίας, παροχές για ενσωμάτωση απόρων και αστέγων.

Σχεδιάγραμμα 6. *Είδη συνοδομηκίων μέτρων που εφαρμόστηκαν το 2019 (n=22)*

50

⁵¹ στα λεγόμενα “Magasins Citoyens”, κάτι σαν τα Κοινωνικά Παντοπωλεία στην Ελλάδα, όπου είχαν δημιουργηθεί Καταστήματα για Πολίτες <https://www.cpas.lalouviere.be/les-magasins-citoyens> (τελευταία πρόσβαση 17-08-2023)

Αξιοσημείωτο είναι, ότι στη Γερμανία κατά το έτος 2019, λίγο πριν την πανδημία, είχε επιτευχθεί το 90%⁵² του στόχου, έναντι του 70% που προβλεπόταν ότι θα υλοποιηθεί. Στη δε Σουηδία, το αξιοσημείωτο, αφορά στην υγειονομική στήριξη, κυρίως σε μετανάστες - απόρους χωρών εκτός ΕΕ⁵³.

4.2. Ποια τα προβλήματα κατά την υλοποίηση του προγράμματος

Ένα τόσο ελπιδοφόρο έργο και πρόγραμμα, δε μπορούσε να μην αντιμετωπίσει εμπόδια και καθυστερήσεις. Σε χώρες όπως η Ελλάδα, η Πορτογαλία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Ρουμανία, η Τσεχία κα παρουσιάστηκαν μεγάλες καθυστερήσεις, λόγω κωλυσιεργίας κατά τη συνολογηση δημόσιων συμβάσεων με τους παρόχους του έργου. Η Δανία δήλωσε με γενναιότητα, πρόβλημα λόγω έλλειψης ικανότητας από τις αρμόδιες αρχές, οργάνωσης του έργου. Στη Ρουμανία ήταν τόσο έντονα τα προβλήματα, λόγω καταγγελιών προς του επιλεγέντες παρόχους από τους απορριφθέντες, που εν τέλει δεν πρόλαβε να υποβληθεί από του αρμόδιο Υπουργείο Παιδείας, αίτηση για σχολικά είδη και κατά συνέπεια, απώλεσε και την επισιτιστική βοήθεια. Προβλήματα δημιουργήθηκαν και στη Βουλγαρία, με την αδυναμία να καλυφθούν οι διοικητικές δαπάνες για το έργο, λόγω έλλειψης πόρων.

Το ΤΕΒΑ είναι ένα ευέλικτο Ταμείο και γίνεται διαρκώς προσπάθεια αντιμετώπισης των προβλημάτων, που διαρκώς προκύπτουν, και εξεύρεσης λύσεων ικανών. Η υποστήριξη και επικοινωνία με φορείς είναι αδιάκοπη. Σε αυτό τον εντοπισμό εγκαίρως των προβλημάτων προς επίλυση, συνέδραμε και η τακτική έκδοση αξιολογήσεων από τις χώρες μέλη της ΕΕ, άρα και η αντιμετώπιση, ή προσπάθεια αντιμετώπισης, εν τη γενέση τους.

Η υλοποίηση των προγραμμάτων του ΤΕΒΑ, καθορίζεται από το άρθρο 5 του Κανονισμού του. Το εν λόγω άρθρο καθορίζει και τις αρχές, βάσει των οποίων στηρίζεται η υλοποίηση των προγραμμάτων. Οι αρχές αυτές αφορούν στην αρχή της ισότητας ανδρών γυναικών, στην ισορροπημένη και όχι σπάταλη διατροφή, στην προάσπιση της δημόσιας υγείας, στη

⁵² 26.830 άποροι και άστεγοι έλαβαν συνδρομή το 2019 στη Γερμανία

⁵³ το πρόγραμμα μέχρι το 2019 κάλυπτε 2674 άπορα άτομα, ενώ εν γένει, έλαβε στήριξη ποσοστό 93% των απόρων έναντι ποσοστού 43% το έτος 2016

συμπλήρωση χρηματοδότησης μέσω άλλων χρηματοδοτήσεων, όπως αυτή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ΕΚΤ⁵⁴ κα.

Η περίοδος της πανδημίας, αυτό το έκτακτο και χρονικά εκτεταμένο γεγονός ανωτέρας βίας, άλλαξε τη ροή των πραγμάτων. Σαφέστατα, δεν είχε προβλεφθεί μία τέτοια εξέλιξη και αυτό επηρέασε και την λειτουργία και υλοποίηση του Ταμείου. Οι ήδη επιβαρυνμένες κοινωνικές ομάδες των απόρων, επιβαρύνθηκαν ακόμη περισσότερο, καθώς σε αυτές προστέθηκε μεγάλος όγκος “νέων απόρων”, που φτωχοποιήθηκαν μετά τα μέτρα κατά της πανδημίας. Λόγω αυτού του έκτακτου συμβάντος, και προκειμένου να προλάβει τις εξελίξεις και να καλύψει τις νέες ανάγκες, το ΤΕΒΑ τροποποιήθηκε το 2020 και το 2021, με τα προγράμματα CRII, CRII+ και REACT-EU.

4.3. Εξαγωγή βέλτιστων πρακτικών υλοποίησης ΤΕΒΑ

Με γνώμονα, ότι η Ευρώπη προστατεύει τα μέλη της, δημιουργήθηκε το εν λόγω “εργαλείο”, προκειμένου να προστατευτούν από τη φτώχεια, οι άποροι και ευάλωτοι πολίτες και να καλυφθούν βασικότερες ανάγκες διαβίωσης. Όλες οι χώρες μέλη της ΕΕ δραστηριοποιήθηκαν πάνω σε αυτή την κατεύθυνση. Υπάρχουν όμως κάποιες τεχνικές που είναι εξαιρετικά καινοτόμες και κάνουν τη διαφορά, δημιουργώντας παράλληλα και μία Λευκή ή Πράσινη Βίβλο καλών πρακτικών⁵⁵. Σε αυτή την κατεύθυνση της καινοτομίας, συναντούμε την Φινλανδία, το Βέλγιο, τη Γερμανία και την Ελλάδα.

i. Φινλανδία

Στη χώρα συναντούμε το Φινλανδικό Ερυθρό Σταυρό (“Finnish Red Cross”), ομάδα εθελοντών, οι οποίοι προσφέρουν τροφή σε 50 υποκαταστήματα. Παράλληλα, έχουν δημιουργηθεί ομάδες συμμετεχόντων και εθελοντών, που εκπαιδεύονται στην κοινωνική

⁵⁴ Η Μάλτα, η Εσθονία, η Σλοβακία, η Πορτογαλία και η Ιταλία, κάνουν χρήση της αρχής της συμπληρωματικής χρηματοδότησης από την ΕΚΤ.

⁵⁵ “Η Λευκή Βίβλος ή Λευκό Βιβλίο είναι μια επίσημη δέσμη προτάσεων για συγκεκριμένες πολιτικές. Αντίθετα, το Πράσινο Βιβλίο περιλαμβάνει απλώς διάφορες ιδέες οι οποίες χρησιμεύουν ως βάση συζήτησης προκειμένου να ληφθεί κάποια απόφαση. Πηγή : «Η Ευρώπη από το Α έως το Ω : Οδηγός της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης», Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1997 Λευκό Βιβλίο για την Ανάπτυξη, την Ανταγωνιστικότητα και την Απασχόληση”, <https://akrivopoulouchristina.wordpress.com/2010/03/08/τι-είναι-η-λευκή-και-πράσινη-βίβλος/> (τελευταία πρόσβαση 17/08/2023)

συναναστροφή και σε ανάπτυξη της ενσυναίσθησης. Μέσω της συμμετοχής σε δραστηριότητες, αναπτύσσονται κοινωνικά και εντίνεται η αυτοπεποίθηση. Με αυτό τον τρόπο, μειώνεται η μοναξιά και οι κοινωνικοί επικοινωνούν ξανά και αρχίζουν να νοιάζονται για τους συγκαίτωνούς τους. Η συνδρομή σε θέματα καθημερινότητας επιτυγχάνεται και με αυτό το βασικό υλικό της επικοινωνίας, αναπτύσσεται η κοινωνική ενσυναίσθηση και η αντιμετώπιση καθημερινών προβλημάτων. Η συναντήσεις γίνονται σε απλές καφετέριες και με ιδιαίτερες τεχνικές, τα αποστασιοποιημένα άτομα βρίσκουν δίοδο συμμετοχής και ένταξης με τον πλέον φυσικό και άμεσο τρόπο.

ii. Βέλγιο

Στο Βέλγιο συναντούμε μία ακόμη καινοτομία, με προσανατολισμό τη βοήθεια πολιτών που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης. Στις Βρυξελλές, στην περιοχή Saint Vincent de Paul, Giraud, έχει αναπτυχθεί μία μέθοδος, με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, IT (Information Technology), σύμφωνα με την οποία ένα ψηφιακό εργαλείο βοηθά στην ακριβή, γρήγορη και επαρκή διανομή τροφής και υλικών αγαθών, προς τους ωφελούμενους. Ο χρόνος διαλογής και διανομής μειώθηκε κατά 40% και με αυτόν τον τρόπο η υλική αυτή βοήθεια καταφθάνει σε όσους έχουν ανάγκη πολύ γρήγορα, εφόσον και η αίτηση προς βοήθεια πλέον έχει απλουστευθεί. Το τεχνολογικό εργαλείο επίσης, συλλέγει και δεδομένα, τα οποία είναι χρήσιμα για την ανάλυσή τους και άρα κάλυψη αναγκών, ακόμη πιο γρήγορα και επαρκώς. Δεδομένα για παράδειγμα, με το ποσοστό που απομένει, ή δεδομένα για τα χαρακτηριστικά ατόμων που δικαιούνται και απολαμβάνουν της βοήθειας κα. Με αυτούς τους τρόπους, υπολογίζεται και η ποσότητα της τροφής ή άλλων βασικών ειδών, που απαιτείται για την κάλυψη αναγκών των δικαιούχων.

Σημαντικό ρόλο σε αυτή τη δράση, παίζει και η μεγάλη ομάδα εθελοντών που έχει δημιουργηθεί. Οι εθελοντές λαμβάνουν μία πολύωρη (10 ωρών) εκπαίδευση, κυρίως σε ό,τι αφορά τη χρήση της τεχνολογικής αυτής συσκευής.

iii. Γερμανία

Στη Γερμανία, σύμφωνα με τις καταγραφές, ζούνε 650.000 άστεγοι στο δρόμο. Άνθρωποι χωρίς δουλειά, χωρίς επαρκές εισόδημα προκειμένου να νοικιάσουν κατοικία, άνθρωποι που δεν κατάφεραν να διασώσουν τα υπάρχοντά τους από οικονομική καταστροφή. Πολλοί από

τους αστέγους αυτούς, αντιμετωπίζουν και ζητήματα ψυχολογικής ή ψυχιατρικής φύσης, τραύματα που φέρουν από την παιδική τους ηλικία.

Στο πλαίσιο αυτό, η ενεργή Οργάνωση Διακονικού Έργου της Ευαγγελικής Εκκλησίας, ίδρυσε και το πρόγραμμα "Οικία II", με σκοπό την παροχή υποστήριξης σε αυτά τα άτομα, που δεν μπορούν να ενταχθούν στο κοινωνικό σύστημα που παρέχεται από την Κεντρική Διοίκηση του κράτους, καθώς επίσης να υπάρξει στήριξη αναφορικά με τα ψυχολογικά ζητήματα, από τα οποία ενδεχόμενα πάσχουν.

Η πρωτοβουλία "Κατοικία Πρώτα" αποτελεί μία προσπάθεια, προκειμένου οι ωφελούμενοι να λάβουν προτεραιότητα για εξεύρεση κατάλληλης κατοικίας. Κατόπιν, η πρωτοβουλία εστιάζει στην επανένταξη του πολίτη τόσο σε νέα κατοικία όσο και στην αυτονομία του. Παράλληλα, έχουν σχηματοποιηθεί και άλλες δραστηριότητες εντός του καινοτόμου αυτού προγράμματος, όπως το πρόγραμμα "Συμβίωση Μαζί", το πρόγραμμα "Υποστήριξη στο Περιβάλλον" και το πρόγραμμα "Συμπερίληψη στον Δρόμο".

Το πρόγραμμα είναι ανθρωποκεντρικό και εστιάζει πολύ στην ανάπτυξη εμπιστοσύνης μέσω συζητήσεων με τους δικαιούχους. Ότι οδήγησε τους άστεγους σε αυτή την κατάσταση, πρέπει πρώτα να αντιμετωπιστεί ψυχολογικά και μετά να υπάρξει η κατάλληλη στήριξη, αλλιώς υπάρχει πάντα ο κίνδυνος να επανέλθει το εκάστοτε άτομο στην κατάσταση της απομόνωσης.

Το αποτέλεσμα αυτής της πρωτοβουλίας, ήταν ότι πάνω από 550 άτομα που ήταν άστεγοι και άποροι, κατάφεραν να επανενταχθούν, και μάλιστα έχοντας ανακτήσει την εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και στους άλλους, γεγονός που δημιουργεί ένα πιο σίγουρο και μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα. Μαζί με την εξασφάλιση κατοικίας, μπόρεσαν οι ωφελούμενοι να έχουν ψυχολογική στήριξη αλλά και πλέον σταθερή εργασία που να μπορούν να διατηρήσουν.

iv. Ελλάδα

Στη χώρα μας, και ειδικότερα στην Περιφερειακή Ενότητα της Αχαΐας, δημιουργήθηκε ένα πολύ ελπιδοφόρο πρόγραμμα με την ονομασία "Εξερευνητές του Μυαλού". Το πρόγραμμα προορίζεται για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων μάθησης και εκπαίδευσης νέων, εφήβων και παιδιών από οικογένειες με χαμηλές κοινωνικοοικονομικές δυνατότητες. Ο Ελληνικός Οργανισμός Βοήθειας Τροφίμων, ΕΟΒΤ, της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας, σε

συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, δημιούργησαν το πρόγραμμα αυτό, για να προσφέρουν στα παιδιά, ηλικίας 10 με 12 ετών και τους εφήβους, ηλικίας 13 με 14 ετών, δυνατότητες ένταξης και εξασφάλισης ευκαιριών.

Μέσω παιχνιδιού, αναπτύσσονται δυνατότητες σε ικανότητες και εξελίσσεται η δημιουργική σκέψη παιδιών και εφήβων. Παράλληλα, μαθαίνουν να συνεργάζονται με την ομάδα τους, να αποκτούν αυτοπεποίθηση, να αναπτύσσουν αίσθημα ευθύνης. Όλες οι δεξιότητες αναπτύσσονται με τρόπο, ώστε να είναι μακροπρόθεσμα λειτουργικές και όχι εφήμερα. Τα παιδιά που έχουν την “ατυχία” να έχουν γεννηθεί σε οικογένειες, κάτω του ορίου της φτώχειας, δε χρειάζεται πλέον να αποκλείονται από την παραγωγική διαδικασία και τις εκπαιδευτικές επιλογές. Αντίθετα, πρέπει να διατίθενται και για αυτά τα παιδιά, ίσες ευκαιρίες εκπαίδευσης και ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους και των δεξιοτήτων τους. Γεγονός που συνάδει και με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα του Παιδιού.

Το έργο συντονίστηκε από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας. Υπήρξε όμως, συνεργασία και με φορείς, όπως είναι η 'Hellenic MENSA', η οποία αποτελεί μία εταιρεία παροχής Ανθρώπινης Επίδοσης, η 'Data Research', που είναι μία εταιρεία με συνεισφορά στην τεχνική συμβουλευτική του προγράμματος, και η 'Patras Events' με συνεισφορά στην υλοποίησης και την προώθηση του προγράμματος. Στο πρόγραμμα αυτό, παρά την πολύ μικρή του διάρκεια, από τον Απρίλιο μέχρι τον Μάη του 2019, έλαβαν μέρος 40 παιδιά και 60 γονείς. Στο τέλος υπήρξε εξατομικευμένη εκτίμηση και αξιολόγηση για το κάθε παιδι, βάσει μετρήσεων με ένα αξιόπιστο ψυχομετρικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται από την Εθνική Ένωση Χαρισματικών Παιδιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο:

5.1. Αντί Επιλόγου Συμπεράσματα - Προτάσεις

5.1.α Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τη γνώμη του γράφοντος, από όλες τις ανωτέρω ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, από τις οποίες αρκετές, όπως ήδη αναλύθηκε, ήταν και καινοτόμες και προοδευτικές και

μακροπρόθεσμες, αρκετά καλή προσέγγιση επιτεύχθηκε στο πρόγραμμα της Ελλάδος. Γιατί κατευθύνθηκε το πρόγραμμα και προσανατολίστηκε στην πηγή του “κακού”. Δηλαδή, στην από μικρή ηλικία αξιοποίηση δεξιοτήτων σύγχρονων, ώστε να δημιουργούνται εφόδια για το επαγγελματικό μέλλον και να πλάθεται η αυτοπεποίθηση των εργαζομένων. Όταν ένας νέος, από πολύ μικρή ηλικία, έχει δεξιότητες, έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα να μη τεθεί εκτός στίβου μάχης.

Άρα, το ανωτέρω πρόγραμμα της Ελλάδος ναι μεν ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση, όμως ήταν πολύ εφήμερο και εξαιρετικά μικρής χρονικής διάρκειας. Το να λυθεί πρόσκαιρα ένα πρόγραμμα δεν είναι η λύση. Όπως επίσης, όλα τα προγράμματα που παρουσιάστηκαν, αλλά και όσα υπόλοιπα υπάρχουν, τόσο στην ΕΕ όσο και διεθνώς, αντιμετωπίζουν το πρόβλημα μόνο στη χρονική περίοδο ισχύος τους.

Το κάθε πρόβλημα όμως, και κυρίως το πρόβλημα της φτώχειας, δεν είναι ένα μεμονωμένο συμβάν περιορισμένης διάρκειας που με κάποιες διορθωτικές κινήσεις θα επιλυθεί. Απαιτείται χρόνιος προγραμματισμός και σχεδιασμός και σταδιακή επίσης χρόνια και διαχρονική υλοποίηση. Και χρειάζεται παράλληλα να υπάρξει σχεδιασμός για όλα τα λοιπά κοινωνικά προβλήματα που επηρεάζουν τη φτώχεια. Άρα, πρέπει να εντοπιστούν όλες οι ρίζες της και να υπάρχει εξίσου πρόνοια για θεραπεία και επανεκκίνηση. Κοινωνικά προβλήματα, όπως η ανεργία, ειδικά ευπαθών και ευάλωτων ομάδων, όπως μονογονεϊκές οικογένειες, απεξαρτώμενοι χρήστες ουσιών και άλλων εθισμών, πρώην φυλακισμένοι κα, πρέπει να αρχίσουν σταδιακά να εξαλείφονται. Επίσης, η παιδεία, η εκπαίδευση και η διαβίου μόρφωση, κυρίως σε τομείς που είναι απαραίτητοι και όχι για απαρχαιομένα επαγγέλματα που θα μεγαλώσουν την ψαλίδα της ανεργίας. Υποδομές και παροχές για την εργασία και την προστασία της οικογένειας, όχι όμως επιφανειακά και επιδοματικά, αλλά κατ’ ουσία, ώστε να προάγεται η δυνατότητα ο εργαζόμενος να μπορεί να είναι λειτουργικός και αποτελεσματικός, τόσο στον τόπο εργασίας του όσο και στην οικογενειά του. Και αυτά είναι μόνο τα πλέον άμεσα κοινωνικά προβλήματα που πρέπει προηγουμένως να τακτοποιηθούν, ώστε να “ασφαλοστρωθεί” και ομαλοποιηθεί επίσης, το πρόβλημα της φτώχειας.

Εκτός όμως από τα εμφανή και τα αυτονόητα, υπάρχουν και άλλα προβλήματα που επηρεάζουν την εξέλιξη και λειτουργικότητα των πολιτών και τον καθυστερούν από την

ανάπτυξη, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Και αυτά τα υπόλοιπα προβλήματα, που δεν είναι εμφανή, είναι αυτά που ίσως επιβαρύνουν περισσότερο την κατάσταση των πολιτών και επηρεάζουν την εξέλιξη και λειτουργία τους. Όπως για παράδειγμα το κυκλοφοριακό στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες, καθώς σε συγκεκριμένες περιοχές η μετακίνηση προς και από το χώρο εργασίας καθιστά τον εργαζόμενο μη λειτουργικό. Η μη απονομή δικαιοσύνης, επίσης λειτουργεί επιβαρυντικά καθώς επηρεάζει τόσο τις επιχειρήσεις αλλά και τους ίδιους τους εργαζόμενους, από την λειτουργικότητα τους.

Για παράδειγμα, μία επιχείρηση που έχει απαιτήσεις που δεν μπορούν άμεσα να ικανοποιηθούν, και εισέρχεται σε μία χρόνια δικαστική διαμάχη, δημιουργεί περαιτέρω οικονομικό πρόβλημα σε αυτή την επιχείρηση και άρα πρόβλημα ρευστότητας και φερεγγυότητας. Η επιχείρηση ενδεχόμενα, ειδικά αν δεν έχει μεγάλες εξασφαλίσεις, θα κλείσει και θα συμπαρασύρει προσωπικό που θα μείνει άνεργο. Με τη σειρά του, το υπαλληλικό προσωπικό ενδεχόμενα, εκτός από την ανεργία θα απωλέσει και μισθούς και επιδόματα που δεν έχει εισπράξει και δε θα μπορέσει να διεκδικήσει δικαστικά ή ακόμη και να τα διεκδικήσει, ίσως ποτέ δε θα καταφέρει να εισπράξει. Όλος αυτός ο φαύλος κύκλος θα δημιουργήσει ένα ρήγμα στην οικονομία και θα θέσει τις οικογένειες (τόσο του επιχειρηματία ίσως αλλά σίγουρα του προσωπικού) κάτω από τα όρια της φτώχειας, με απρόβλεπτες εξελίξεις (παύση μόρφωσης για τα ανήλικα τέκνα, ίσως να τεθούν τα άτομα ως άστεγοι κλπ)

Αυτά λοιπόν, τα προβλήματα που συνδέονται τόσο στενά με άλλα, πρέπει να ρυθμιστούν επίσης και άρα η όποια πολιτική, στρατηγική και πρόγραμμα πρέπει να φροντίζει να τα ικανοποιεί, διαχρονικά, ώστε σταδιακά να εξαλείφονται.

5.1.β. Προτάσεις

Κατόπιν όλης της ανωτέρω ανάλυσης, πλην της αναγκαιότητας να έχουν διάρκεια τα ευρωπαϊκά προγράμματα (κάθε είδους αλλά εν προκειμένω) για την αντιμετώπιση της φτώχειας, πρέπει να αντιμετωπίζονται ολιστικά. Πρέπει λοιπόν, μελλοντικά προγράμματα, που θα λάβουν χώρα, θα σχεδιαστούν και θα υλοποιηθούν, να έχουν προηγουμένως λάβει υπόψη όλες τις διακλαδώσεις των προβλημάτων που τείνουν να αντιμετωπίσουν, ώστε να καλύψουν πολλές άλλες και παράλληλες πτυχές και προβλήματα.

Για παράδειγμα, το ΤΕΒΑ που είναι ένα Ταμείο για τη βοήθεια των απόρων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη και την κατάσταση της υγείας των ατόμων, που θα ωφεληθούν. Ένας άπορος, εξαιτίας των συνθηκών ζωής του και της κακής διατροφής του, ενδέχεται με μεγάλη πιθανότητα, να αποκτήσει προβλήματα υγείας. Το ενδεχόμενο αυτό, θα επιβαρύνει το Εθνικό Σύστημα Υγείας, για παράδειγμα στην Ελλάδα, όπου η πρόσβαση στα ελληνικά νοσοκομεία, λαμβάνει χώρα και από ανασφάλιστους με μοναδική προϋπόθεση η ύπαρξη Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης, ΑΜΚΑ. Επομένως, μία πρόταση εντάσσει και την αθλητική ανάπτυξη, που πρέπει να επιτυγχάνεται τους ΟΤΑ (πχ. Δήμους), και άρα να ενεργοποιηθεί η αντίστοιχη κοινωνική πολιτική⁵⁶. Ένας άπορος όμως, άστεγος ή οικογένεια με μεγάλα προβλήματα, δε θα μπορούσε να έχει την πολυτέλεια να σκεφτεί τον αθλητισμό ή ακόμη περισσότερο να ακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα τέτοιο. Άρα, σε αυτή την περίπτωση, θα μπορούσε να τεθεί ως κίνητρο, η απασχόληση απόρων σε τετοια προγράμματα, με προϋπόθεση τη συμμετοχή και σε εξάσκηση, ώστε να επιτυγχάνονται αμφοτεροι οι στόχοι, τόσο της βελτίωσης της υγείας όσο και της απασχόλησης και επανένταξης.

Άλλη πρόταση, θα μπορούσε να αποτελεί η δημιουργία δομών κοινωνικού, εναλλακτικού τουρισμού και η αντίστοιχη έναρξη ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπου στις δομές αυτές να απασχολούνται εποχικά (σεζόν) άποροι και ευπαθείς ομάδες. Θα ήταν ωφέλιμο, να μπορούν να υπάρχουν ευρωπαϊκά προγράμματα για στήριξη κοινωνικών μοντέλων επιχειρήσεων, με δημιουργία πακέτων εναλλακτικού τουρισμού κατά τη διάρκεια του οποίου οι “τουρίστες” / ωφελούμενοι θα μπορούν να κάνουν διακοπές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους.

⁵⁶ Στην Ελλάδα υφίσταται το πρόγραμμα “Αθλητισμός για Όλους”, με το αντίστοιχο οργανωτικό πλαίσιο ΦΕΚ 1774/Β’/17-6-2016.

Ωφελούμενοι αλλά και εργαζόμενοι σε αυτές τις δομές, θα μπορούν να είναι ευάλωτες ομάδες ή άτομα και με τον τρόπο αυτό, να λαμβάνουν δεύτερη ευκαιρία και να επανεκτιμούνται. Παράλληλα θα προσφέρεται φθηνό πακέτο διακοπών για τους ενδιαφερόμενους, - τουρίστες (ωφελούμενους), με δημιουργική ανταποδοτικότητα προς τους ΟΤΑ. Το αντικείμενο του εναλλακτικού τουρισμού θα μπορεί να αφορά σε ανάπτυξη (προώθηση) της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας και καθαρισμός Αιγαίου κα⁵⁷.

5.2. Αλλαγή πολιτικής και το φαινόμενο του "παραθύρου ευκαιρίας" κατά την λήψη αποφάσεων. Πώς μπορούν επιτυχημένα να απορροφηθούν τα Ευρωπαϊκά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής

Προκειμένου να γίνει συμβολή σε μία αλλαγή πολιτικής, με σκοπό το άνοιγμα ενός “παραθύρου ευκαιρίας”, πρέπει να λάβουν δράση τρεις παράγοντες:

- το πρόβλημα, δηλαδή αφορά στην πηγή του θέματος που προκύπτει και πρέπει να ερευνηθεί σε όλες τις προεκτάσεις, προκειμένου να εισαχθεί μία πολιτική κατάλληλη να αντιμετωπίσει αυτό το θέμα και όσα θα συνδεθούν με αυτό. Για παράδειγμα, το κοινωνικό πρόβλημα της φτώχειας, καθώς και όλων των ζητημάτων που προκύπτουν από αυτή, όπως αποκλεισμός κα, το οποίο κοινωνικό θέμα συναντάται σε μεγάλο βαθμό τόσο εθνικά όσο και διεθνώς,
- η πρόταση, δηλαδή η αξιολόγηση των ευρυμάτων και η ανάλυση προτάσεων με στόχο την επίλυση του θέματος και η δημιουργία στόχων στρατηγικών για την αντιμετώπιση της οιασδήποτε κρίσης και
- η πολιτική διαδικασία, δηλαδή η αποκρυστάλλωση σχεδίων νόμων για τη δημιουργία νομοθεσίας τόσο εθνικά αλλά και υπερεθνικά, λχ σε επίπεδο ΕΕ, διεθνών οργανισμών κα.

Αυτοί οι παράγοντες και η διαδικασία που ακολουθείται, για να δημιουργηθεί μία αλλαγή στην πολιτική, με το σταθερό μοτίβο, προϋποθέτει διαρκείς ελέγχους, επιθεώρηση και

⁵⁷ Γκάρος Ματθαίος, 2023, “ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ / Business Plan ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ: Εναλλακτικός & Κοινωνικός Τουρισμός Α.Μ.Κ.Ε.” (αδημοσίευτο/ στο πλαίσιο εργασίας)

αναθεωρήσεις. Η δε επιτυχία της εφαρμογής της αλλαγής αυτής, εξαρτάται από τον βαθμό κάλυψης και συντονισμού των αναφερομένων παραγόντων⁵⁸.

Απώτερος σκοπός κάθε μελέτης είναι η αποτελεσματική και άμεση δημιουργία ενός σχεδίου δράσης, για την προώθηση μιας αποτελεσματικής και βιώσιμης διαχείρισης της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως σε περιόδους κρίσης και περιορισμού προϋπολογισμών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017⁵⁹).

Προκειμένου λοιπόν, μία πολιτική, ένα Ευρωπαϊκό πρόγραμμα και μία κοινή απόφαση, που φιλοδοξεί να επιλύσει ένα κοινωνικό πρόβλημα, όπως αυτό της επισιτιστικής κρίσης, να θεωρηθεί επιτυχές κατά μέγιστο βαθμό, κάτι που δεν έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα ενιαία σε όλη την ΕΕ, πρέπει να ακολουθήσει καλές πρακτικές χωρών που έφτασαν σε ένα τέτοιο αποτέλεσμα. Ένα τέτοιο παράδειγμα καλών πρακτικών, αποτελεί η Σουηδική αυτοδιοίκηση⁶⁰. Σύμφωνα με το παράδειγμα αυτό, μία Ευρωπαϊκή Πολιτική, προκειμένου να εξαχθεί σωστά και να υλοποιηθεί με μέγιστη απορρόφηση και αποτελεσματικότητα, πρέπει να έχει τέσσερις παραμέτρους: Να υπάρχει σαφές περιεχόμενο των αποφάσεων που λαμβάνονται. Να ελέγχεται η αποτελεσματικότητά της Πολιτικής. Να ελέγχονται οι σχέσεις των πολιτών με

⁵⁸ Ένα παράδειγμα περίπτωσης μελέτης, για το πώς συντονίστηκαν οι παράγοντες που αναφέρθηκαν με σκοπό την επίτευξη αλλαγών στην πολιτική για την φτώχεια στην Ιταλία βρίσκουμε στον παρακάτω σύγγραμμα: Article “Fostering Policy Change in Anti-Poverty Schemes in Italy: Still a Long Way to Go” Franca Maino and Celestina Valeria De Tommaso, social sciences.

⁵⁹“Τα έξοδα για δημόσιες προμήθειες στην ΕΕ ετησίως, ανέρχονται στα 2 τρις. ευρώ, επομένως η αποτελεσματική διαχείρισή τους μπορεί να εξοικονομήσει σημαντικούς πόρους για τα δημόσια οικονομικά και τις επενδύσεις, ταυτόχρονα υποστηρίζοντας κοινωνικές και περιβαλλοντικές πολιτικές. Η στρατηγική για τις δημόσιες προμήθειες απαιτεί αλλαγή νοοτροπίας από τις δημόσιες αρχές, έτσι ώστε η δημόσια προμήθεια να μην αντιλαμβάνεται πλέον ως απλή διοικητική διαδικασία, αλλά ως εργαλείο για να εξυπηρετεί ευρύτερους στόχους και ανάγκες, με σεβασμό στους κανόνες που διέπουν την ΕΕ” (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

“Έχοντας αυτά υπόψη, επιχειρήθηκε μία ανασκόπηση του Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Οικονομία στην ΕΕ (2021) με εστίαση στις Κοινωνικά Υπεύθυνες Δημόσιες Προμήθειες, τις ευρωπαϊκές πολιτικές που υποστηρίζουν την Κοινωνική Οικονομία και το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την ανάπτυξή της και τη Στρατηγική Δημόσιων Προμηθειών στην Ελλάδα από την οπτική γωνία της υποστήριξης των οντοτήτων της Κοινωνικής Οικονομίας” Lampros Lamprinidis, 2023, “Challenges of the Social Economy Action Plan for Greece in the Light of the Socially Responsible Public Procurement”, Journal of Public Policy and Administration ISSN 2520-5315 (Online) Vol 8, Issue 2, No.4, pp 55 - 66, 2023

⁶⁰ Ludvig Einarsson, “Horizontal principles in the European Social Fund. Explaining successful implementation of EU policies in Swedish municipalities”, 2013, Lund University, Political Science

Οργανισμούς. Και τέλος, να σχεδιαστεί η πολιτική που θα εφαρμοστεί με διαδικασίες που θα εγγυηθούν την αποτελεσματικότητα της απόφασης.

Συνεπώς, και εδώ κρίσιμο είναι να υφίσταται ένα δυναμικό πρόγραμμα, χωρίς τροχοπέδια γραφειοκρατικά, που θα προσαρμόζεται σε μεταβλητές και σε παράγοντες που επικρατούν τη δεδομένη στιγμή. Αυτό μπορεί να συμβεί, και ένα πρόγραμμα έχει πιθανότητες να θεωρηθεί επιτυχημένο, μόνο όταν ελέγχεται τακτικά, αξιολογείται και αναθεωρείται αναλόγως των πορισμάτων που προκύπτουν ανα τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτή η δυναμική μορφή ενός προγράμματος, μπορεί να εξασφαλίσει μια μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα και να επιλύσει ή να οδηγήσει σε περιορισμό του κοινωνικού φαινομένου που κλήθηκε να επιλύσει.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι : Παρουσίαση του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το FEAD» και της Υλοποίησής του στην Ελλάδα

Στο σημείο αυτό θα γίνει μία εκτενής καταγραφή των αποτελεσμάτων του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το FEAD», ΕΠ ΕΒΥΣ ΤΕΒΑ, όπως αυτό υλοποιήθηκε στην Ελλάδα, κατά τα έτη 2017-2021.

Στην Ελλάδα, κατά την έναρξη του προγράμματος, τον Ιούνιο 2017, τα κριτήρια που προσμετρήθηκαν για τον προσδιορισμό ωφελουμένων, ήταν οικονομικά. Το ΤΕΒΑ συνδέθηκε έτσι με το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, ΚΕΑ⁶¹. Αυτή η διασύνδεση, ως αποτέλεσμα είχε, την αύξηση των ωφελουμένων του ΤΕΒΑ, που από 411.912 μέλη τον Μάη

⁶¹ “Υπουργική Απόφαση Αριθ.Δ23/οικ.17108/875/10.04.2017 (ΦΕΚ Β´ 1474/28.04.2017) «Καθορισμός όρων και προϋποθέσεων ένταξης ωφελούμενων Επιχειρησιακού Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ/FEAD)» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, της Αναπληρώτριας Υπουργού ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, με την οποία εγκρίθηκαν οι όροι και οι προϋποθέσεις διασύνδεσης του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ) με το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης (ΚΕΑ), σύμφωνα με την οποία Ωφελούμενοι του ΤΕΒΑ καθίστανται οι εκάστοτε Δικαιούχοι του ΚΕΑ, κατόπιν αιτήματός τους που υποβάλλεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΚΕΑ “

2017, μέχρι τον Δεκέμβριο 2017 ανήλθαν τα μέλη στα 436.696 και το έτος 2018 αυξήθηκαν στα 452.840 μέλη. Κάθε είδους διακρίσεις, φύλου/ φυλής- καταγωγής/ θρησκείας/ αναπηρίας κα, αποτρέπονται πλήρως, σύμφωνα και με επιταγές Ευρωπαϊκού Κανονισμού⁶².

Τρόφιμα που διανεμήθηκαν αφορούσαν, νωπά κρέατα, πουλερικά, φρούτα, αυγά, λαχανικά και γαλακτοκομικά. Ο προϋπολογισμός ξεκίνησε το 2017 €5.949.786,48.- και αυξήθηκε το 2018, σε 162.645.084,80 ευρώ, το 2019 192.583.084,80 ευρώ. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας 2020-2021, οι ακραίες, πολύμηνες και απρόβλεπτες καταστάσεις, οδήγησαν σε ραγδαία οικονομική κρίση και ύφεση με απόρροια την περαιτέρω φτωχοποίηση του πληθυσμού. Άρα, αύξηση στον αριθμό των μελών που αιτούνταν επισιτιστική βοήθεια.

Δημιουργήθηκε στην ιστοσελίδα του ΤΕΒΑ, μία επιπρόσθετη υπηρεσία με τίτλο: “ΤΕΒΑ ΚΟΡΩΝΟΪΟΣ covid19”, σύμφωνα με την οποία υπήρξε μία περαιτέρω ανάγκη κοινωνικών συμπράξεων λόγω της υγειονομικής κρίσης. Κατά την περίοδο της κρίσης της πανδημίας, οι διανομές τροφίμων αυξήθηκαν στις 305 έναντι τις 283 του έτους 2019 και η συχνότητα των διανομών αυτών πραγματοποιούνταν κάθε μήνα, ακόμη και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Κατά τις διανομές, λαμβάνονταν όλα τα μέτρα για την προστασία από τον Κορωνοϊό: αποστάσεις, μάσκες, αντισηπτικά, γάντια, σε ανοιχτούς χώρους με ραντεβού, Συνεπώς, το έτος 2020 διανεμήθηκαν συνολικά 742.771 πακέτα.

Ο τρόπος υλοποίησης των διανομών και η εν γένει διαδικασία, εξελίχθηκε. Δημιουργήθηκαν τηλεφωνικά κέντρα για εξυπηρέτηση και ραντεβού με τους ωφελούμενους, αναπτύχθηκαν μέτρα προστασίας και δρομολόγια κατ’ οίκον διανομών ή συνδέθηκε η διανομή αυτή με το πρόγραμμα “Βοήθεια στο Σπίτι” κα.

Προϊόντα που έληγαν ή που καταστράφηκαν κατά την μεταφορά τους, επιστρέφονταν με ειδική διαδικασία προς τον προμηθευτή προς αντικατάστασή τους. Ενδεικτικά, κατά την καταστροφική επέλαση του ΙΑΝΟΥ το Σεπτέμβρη 2020, στην ΠΕ Εύβοιας/ Σκύρου, καταστράφηκαν προϊόντα συνολικής αξίας 3.939.56 ευρώ. Η αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων επερχόταν με ειδική διαδικασία⁶³. Προϊόντα που δε διανέμονταν και καθίσταντο αδιάθετα, ενέπιπταν σε διαδικασία αναδιανομής σε ομάδα ωφελούμενων.

⁶² ΕΕ 223/2014 Κανονισμός του ΤΕΒΑ για τη τήρηση αρχών διαφάνειας και μη διακρίσεων

⁶³ Οδηγός Εφαρμογής του ΕΠ ΕΒΥΣ Επικαιροποιημένη 5η έκδοση

Υπήρχαν διαδικασίες για εφαρμογή λογισμικού παρακολούθησης αποθεμάτων αποθήκης, το οποίο επικαιροποιούταν με παραμετροποίηση τακτικά. Ως πιο σημαντική διαδικασία, σημειώθηκε το κλείδωμα των κινήσεων αποθήκης προηγούμενων μηνών, καθώς πλέον μόνο ο τρέχων μήνας μπορούσε να επεξεργαστεί. Και άρα, δεν μπορούσαν να πραγματοποιηθούν κινήσεις με προγενέστερη ημερομηνία. Μόνο με την τρέχουσα. Επιπλέον, οι συνταγές έπρεπε να ολοκληρωθούν προκειμένου να εκδοθεί νεώτερη και δεν επιτρεπόταν να υπάρχουν αρνητικά υπόλοιπα συνταγής προς ωφελούμενους. Το πρόγραμμα παράδοσης συσσιτίου παραγόταν αυτόματα από το σύστημα και όχι χειρόγραφα με ανθρώπινη παρέμβαση.

Η παροχή βοήθειας δεν αφορούσε μόνο στη διανομή τροφίμων. Υπήρξαν και συνοδευτικά μέτρα⁶⁴. Επίσης, σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος, έλαβε χώρα μεγάλος αριθμός κοινωνικών Συμπράξεων⁶⁵.

Το πρόγραμμα έτυχε διαφήμισης από τα ΜΜΕ, με αναρτήσεις δελτίων τύπου ακόμη και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ΜΚΔ, με διαφημιστικά σποτ κα. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 1.494 διαφημιστικές καταχωρήσεις, εμφανίστηκαν 1.557 δελτία τύπου

⁶⁴ Ενδεικτικά:

- Συμβουλευτικές δράσεις για υγιεινή διατροφή και παιδική παχυσαρκία
- Υπηρεσίες Ψυχοκοινωνικής στήριξης, ενδυνάμωσης & κοινωνικής ένταξης παιδιών σε ατομικό επίπεδο και επίπεδο οικογένειας
- Συμβουλές διαχείρισης οικογενειακού προϋπολογισμού.
- Κοινωνικά φροντιστήρια ως διδακτική υποστήριξη σε μαθητές ωφελούμενους.
- Υλοποίηση πολιτιστικών, αθλητικών & δημιουργικών δραστηριοτήτων απασχόλησης για παιδιά ωφελούμενους με σκοπό την κοινωνικοποίηση τους
- Ημερίδες διατροφικών συμβουλών και υγιεινής,
- Αθλητικές δραστηριότητες για γυναίκες και παιδιά

⁶⁵ ΑΡΘΡΟ 13 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) ΑΡΙΘ. 223/2014

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ όλοι οι Δήμοι του Νομού Κορινθίας και ο Σύλλογος ΑΜΕΑ του Νομού Κορινθίας με Επικεφαλής Εταίρο τον Δήμος Κορινθίων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΛΗΜΝΟΥ-ΣΑΜΟΥ ΙΚΑΡΙΑΣ Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ως Δικαιούχος της Σύμπραξης για τις Περιφερειακές Ενότητες Λήμνου – Αγίου Ευστρατίου, Σάμου, Ικαρίας – Φούρνων Κορσεών.

Η Κοινωνική Σύμπραξη 46 ΠΕ Αρκαδίας με επικεφαλής εταίρο το Δήμο Τρίπολης αποτελείται από 4 εταίρους της ΠΕ Αρκαδίας και 14 συμμετέχοντες κοινωνικούς φορείς της Αρκαδίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣΥΜΠΡΑΞΗ Π.Ε.ΑΧΑΪΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΗΝ ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ», εντάχθηκε στην Πράξη “Αποκεντρωμένες Προμήθειες Τροφίμων και Βασικής Υλικής Συνδρομής, Διοικητικές Δαπάνες & Συνοδευτικά Μέτρα 2015 – 2016”, του Ε Π ΕΒΥΣ του ΤΕΒΑ με Κωδικό Πράξης 5000159 και με Επικεφαλής Εταίρο τον Δήμο Δράμας με συνολικά 21 Εταίρους.

ΠΕ ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ – ΑΣΔΑ_2017, ολοκλήρωσε τις διαδικασίες του Διεθνούς Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού για την προμήθεια τροφίμων και ειδών ΒΥΣ από τον οποίο προέκυψε ανάδοχος μόνο για την Ομάδα των Τροφίμων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ «ΦΑΡΟΣ ΑΡΩΓΗΣ» Π.Ε ΕΒΡΟΥ – ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ, Επικεφαλής Εταίρος είναι ο Δήμος Αλεξανδρούπολης για το έτος 2017 ολοκλήρωσε τις προμήθειες τροφίμων και ΒΥΣ υλοποιώντας την πράξη των αποκεντρωμένων προμηθειών 2015-2016. Από τα προϊόντα των εκπτώσεων [52.000 ευρώ] προχώρησε σε τεχνική μελέτη για την προμήθεια με πρόχειρο διαγωνισμό σχολικών ειδών και ειδών ένδυσης και υπόδησης για ανήλικους ωφελούμενους έως 17 ετών.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ (ΤΕΒΑ)

Κοινωνική Σύμπραξη Π.Ε. Καρδίτσας

Τον Σεπτέμβριο του 2017 και λαμβάνοντας υπόψη τον Οδηγό Εφαρμογής, ξεκίνησε η υλοποίηση των Συνοδευτικών Μέτρων από τον εταίρο: Κέντρο Στήριξης Οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο.) της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Ο Δήμος Κατερίνης ως Επικεφαλής Εταίρος της Κοινωνικής Σύμπραξης Π.Ε. Πιερίας, υλοποίησε με επιτυχία την πράξη «Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή»

στα ΜΜΕ, διανεμήθηκαν 33.369 ενημερωτικά έντυπα, έλαβαν χώρα 1068 εκδηλώσεις ενημέρωσης προς ωφελούμενους.

Το πρόγραμμα θεωρήθηκε επιτυχημένο αλλά η χρονική διάρκεια, που κατά μεγάλο ποσοστό συνέπεσε με τη διάρκεια της πανδημίας και τις μετέπειτα επιπτώσεις της, αλλά και με τον πόλεμο Ουκρανίας Ρωσίας, δεν επιτρέπει την άντληση καθαρών επιπτώσεων από το πρόγραμμα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ελληνική

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, 2021, Σύνοψη των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης για τα επιχειρησιακά προγράμματα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους το 2019

Κοντιάδης Ξ., Καλατζής Ν., Μίχος Λ., Μπιτσάνη Ε., Τσέκο Θ., 2006, “ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ”, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ροζανβαλόν Π., 2001, “Το νέο κοινωνικό ζήτημα”, σ. 39 επ., εκδόσεις Μεταίχμιο

ΤΕΒΑ, Περίληψη Ετήσιας Έκθεσης Υλοποίησης του “Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για το FEAD” για τα έτη 2017-2021, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Ξενόγλωσση

EUROPEAN COMMISSION, STAFF WORKING DOCUMENT, 2019, Executive Summary of the mid-term evaluation of the Fund of European Aid for the Most Deprived, 148 final

EUROPEAN COMMISSION, 2019, Fund for European Aid to the Most Deprived, Diverse approaches to supporting Europe’s most deprived FEAD case studies

Ludvig Einarsson, 2013, “Horizontal principles in the European Social Fund. Explaining successful implementation of EU policies in Swedish municipalities”, Lund University, Political Science

Development Centre Studies, 2019, “Can Social Protection Be an Engine for Inclusive

Growth?“, OECD publications

Varvara Lalioti, 2017, “Comparative Social Policy: A Historical Overview of the Field”, Social Cohesion and Development

Kenneth Nelson, Rense Nieuwenhuis, Mara A. Yerkes, 2022, “Social Policy in Changing European Societies Research Agendas for the 21st Century” EE Publishing

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

Ανδρεοπούλου Ζ, 2014, “Περιφερειακή Ανάπτυξη), διαθέσιμο στο https://www.for.auth.gr/uploads/pages/B11_y_A_A_A_E_I_2014_y_y_A_E_A.pdf (τελευταία πρόσβαση 01/08/2023)

Γαλανός Γεώργιος, 2020, “Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων”, διαθέσιμες πληροφορίες https://www.des.unipi.gr/wp-content/uploads/2015/06/Diaceirisi_Eurwpaikwn_Programmatwn-ΓΑΛΑΝΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ-20151.pdf (τελευταία πρόσβαση 02/08/2023)

Γεωργόπουλος Χρ., Καραγιάννης Ευά., Φουντούκης Ίων, 2016, «Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση: ο ρόλος και η λειτουργία των Κοινωνικών Δομών Άμεσης Αντιμετώπισης της Φτώχειας», διαθέσιμο <http://repository.library.teiwest.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/5588/ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ%20ΠΟΛΙΤΙΚΗ%20ΚΑΙ%20ΤΟΠΙΚΗ%20ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ%20-%20Ο%20ΡΟΛΟΣ%20ΚΑΙ%20Η%20ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ%20ΤΩΝ%20ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ%20ΔΟΜΩΝ%20ΑΜΕΣΗΣ%20ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ%20ΤΗΣ%20ΦΤΩΧΕΙΑΣ..pdf?sequence=1&isAllowed=y> (τελευταία πρόσβαση 16/08/2023)

Γιαννικοπούλου Σοφία, 2022, “Η συμβολή της υλοποίησης και εφαρμογής των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων των φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας”, διαθέσιμο http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/10305/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ_ΕΡΓΑΣΙΑ_ΓΙΑΝΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ_AM_1089420.pdf?sequence=1&isAllowed=y (τελευταία πρόσβαση 02/08/2023)

Εκδόσεις ΕΕ, 2014, “Πώς λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ”, διαθέσιμο στο http://publications.europa.eu/resource/cellar/9a6a89dc-4ed7-4bb9-a9f7-53d7f1fb1dae.0018.02/DOC_1 (τελευταία πρόσβαση 16/07/2023)

Επικαιρότητα Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2017, “Κοινωνική Ευρώπη: ποια η κοινωνική πολιτική της ΕΕ;”, διαθέσιμο στο <https://socialpolicy.gr/2019/11/κοινωνική-ευρώπη-ποια-η-κοινωνική-πολ.html> & στο <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/eu-affairs/>

[20170616STO77648/to-europaiko-koinovoulio-ergazetai-gia-mia-pio-koinoniki-europi](https://doi.org/10.1017/20170616STO77648/to-europaiko-koinovoulio-ergazetai-gia-mia-pio-koinoniki-europi)

(Τελευταία πρόσβαση 02/08/2023)

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014, “ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 223/2014 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαρτίου 2014, για το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΕΕ L 72 της 12.3.2014, σ. 1)”, διαθέσιμο στο <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0223-20180802&from=PT>, (τελευταία πρόσβαση 10/08/2023)

Νίκου Δημ, Γκαζόν Ερίκ, 2020, “Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική”, διαθέσιμο https://eclass.ekdd.gr/esdda/modules/document/file.php/KST_BEID_PDOKF103/Νίκου%20Δ.%20-%20Γκαζόν%20Ε.%20-%20Ευρωπαϊκή%20Κοινωνική%20Πολιτική%20%28Εκπαιδευτικό%20Υλικό%29.pdf (τελευταία πρόσβαση 31/07/2023)

Πουργούρης Νίκος, 2003, “ΚΟΙΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ -ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ”, διαθέσιμο στο http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/12353/SDO_DMYP_00313_Medium.pdf?sequence=1 (Τελευταία πρόσβαση 31/07/2023)

Τύμη Ιορδάνα, 2018, “Η Κοινωνική Πολιτική των Δήμων μέσα από την αθλητική ανάπτυξη: Συγκριτική μελέτη των Δήμων Κορδελιού Ευόσμου, Αμπελοκήπων Μενεμένης, Παύλου Μελά”, διαθέσιμο στο <https://amitos.library.uop.gr/xmlui/handle/123456789/4904> (Τελευταία πρόσβαση 17/08/2023)

Ludvig Einarsson, 2014, “Horizontal principles in the European Social Fund - Explaining successful implementation of EU policies in Swedish municipalities”, διαθέσιμο στο <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/4448234> (Τελευταία πρόσβαση 17/08/2023)

Franca Maino and Celestina Valeria De Tommaso, 2022, Article “Fostering Policy Change in Anti-Poverty Schemes in Italy: Still a Long Way to Go “, Social Sciences Publication

Hugh Frazer and Eric Marlier, 2007, “Tackling child poverty and promoting the social inclusion of children in the EU Key lessons Synthesis Report”, διαθέσιμο στο <https://www.researchgate.net/publication/264873989> (Τελευταία πρόσβαση 06/10/2023)

Lampros Lamprinidis, 2023, “Challenges of the Social Economy Action Plan for Greece in the Light of the Socially Responsible Public Procurement”, Journal of Public Policy and Administration ISSN 2520-5315 (Online) Vol 8, Issue 2, No.4, pp 55 - 66, 2023